

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

EURO – naše příští měna
EURO – our next currency

Martina Červenková

Plzeň 2012

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta ekonomická
Akademický rok: **2011/2012**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martina ČERVENKOVÁ**
Osobní číslo: **K09B0449P**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika a management**
Název tématu: **EURO - naše příští měna**
Zadávací katedra: **Katedra financí a účetnictví**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Vymezte hospodářskou a měnovou unii.
2. Popište výhody a nevýhody členství v měnové unii pro Českou republiku.
3. Popište stav připravenosti ČR na vstup do HMU.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **40 - 60 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- **HELÍSEK, M.** *Vstup ČR do eurozóny, ERM II a kurzové konvergenční kritérium.* Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007. ISBN 978-80-7408-000-5
- **LACINA, L.** *Měnová integrace - náklady a přínosy členství v měnové unii.* Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-560-5
- **PLCHOVÁ, B.; ABRAHÁM, J.; HELÍSEK, M.** *Česká republika a EU.* Praha: KRIGL, 2010. ISBN 978-80-86912-39-4

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Vendula Mašátová, Ph.D.

Katedra ekonomie a kvantitativních metod

Datum zadání bakalářské práce: **30. listopadu 2011**

Termín odevzdání bakalářské práce: **4. května 2012**

Doc. Dr. Ing. Miroslav Flebný
děkan

Prof. Ing. Lilia Dvořáková, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 30. listopadu 2011

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„EURO – naše příští měna“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni, dne 27.4.2012

.....

podpis autorky

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí bakalářské práce Ing. Vendule Mašátové, Ph.D. za vedení mé bakalářské práce a za poskytnutí cenných námětů, rad a připomínek.

Obsah

ÚVOD.....	7
1 HISTORICKÝ VÝVOJ	9
1.1 VZNIK EVROPSKÉ UNIE A JEJÍ ROZŠIŘOVÁNÍ.....	9
1.2 HISTORIE ČR V EU	10
2 EVROPSKÁ MĚNOVÁ INTEGRACE	12
2.1 HISTORIE EVROPSKÉ MĚNOVÉ INTEGRACE.....	12
2.2 EUROZÓNA	12
2.3 EURO.....	14
2.4 PODMÍNKY PRO PŘIJETÍ EURA	14
2.4.1 <i>Kritérium cenové stability</i>	15
2.4.2 <i>Kritérium udržitelnosti veřejných financí</i>	16
2.4.3 <i>Kritérium stability měnového kurzu</i>	17
2.4.4 <i>Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb</i>	17
2.5 SLADĚNOST ČESKÉ REPUBLIKY S EUROZÓNOU.....	18
3 EURO A ČESKÁ REPUBLIKA	20
3.1 HARMONOGRAM ZAVEDENÍ EURA	20
3.2 VÝHODY A NEVÝHODY ČLENSTVÍ V HMU PRO ČR.....	21
4 NÁRODNÍ PLÁN ZAVEDENÍ EURA A VYHODNOCENÍ PLNĚNÍ NÁRODNÍHO PLÁNU ZAVEDENÍ EURA V ČESKÉ REPUBLICCE	23
4.1 NÁRODNÍ PLÁN ZAVEDENÍ EURA V ČR.....	23
4.1.1 <i>Uskutečněné kroky v přípravě na zavedení eura v ČR</i>	24
4.1.2 <i>Zásady zavedení eura v ČR</i>	24
4.1.3 <i>Institucionální zabezpečení zavedení eura v ČR</i>	26
4.1.4 <i>Úkoly jednotlivých sektorů ekonomiky</i>	27
4.1.5 <i>Legislativa a zavedení eura</i>	30

4.1.6	<i>Informační kampaň</i>	30
4.1.7	<i>Role národního koordinátora</i>	31
4.2	PŘIPRAVENOST ČR NA VSTUP DO HMU	32
5	POSTOJ VEŘEJNOSTI A NÁZORY PRO A PROTI K PROBLEMATICE PŘIJETÍ EURA	34
5.1	PRŮZKUM - DUBEN 2007	34
5.2	PRŮZKUM – ČERVEN 2011	36
5.3	VÝHODY A NEVÝHODY PŘIJETÍ EURA V ČR	38
5.4	NÁZORY K PROBLEMATICE ZAVEDENÍ EURA OČIMA POLITICKÝCH A EKONOMICKÝCH PŘEDSTAVITELŮ	40
6	ZÁVĚR	43
7	SEZNAM TABULEK	45
8	SEZNAM OBRÁZKŮ	45
9	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	46
10	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	47
11	SEZNAM PŘÍLOH	49

Úvod

Jednotná měna euro byla již před samotným zavedením v roce 1999 velmi diskutovaným tématem. A to jak ze strany politických představitelů, ekonomů, tak veřejnosti. V době vzniku společné měny a vlastně i dnes jsou ze všech stran slyšet názory a diskuze týkající se existence společné měny, jejích nákladů a přínosů. Se zvláště velkým důrazem se o společné měně začalo diskutovat od počátku globální finanční a měnové krize, která postihla celou eurozónu.

První náznaky zavedení jednotné měny se objevily již před čtyřiceti lety, ovšem reálně se o procesu zavádění mohlo hovořit, až po přijetí Maastrichtské smlouvy v roce 1993. Evropská hospodářská a měnová unie, jakožto nejvyšší stupeň evropské integrace, se stala logicky hlavním cílem členských států Evropské unie. Česká republika se přistoupením do Evropské unie taktéž zavázala k přijetí společné měny euro. Otázkou tehdy bylo a vlastně i dnes zůstává, kdy se tak stane. Během posledních sedmi let bylo stanoveno mnoho dat, do kdy by měla naše republika euro přijmout. Všechna data se ovšem ukázala jako nereálná, a tak v současné době vlastně ani nevíme, kdy budeme v naší zemi euro jako měnu používat. Zajímá mě budoucnost naší země v tomto ohledu, a proto jsem se rozhodla věnovat historii Evropské unie (EU), vstupu České republiky (ČR) do Evropské hospodářské a měnové unie (HMU) a konečně připravenosti ČR na přijetí této nadnárodní měny.

Práce je koncipována v následujícím sledu. První kapitola je věnována historickému vývoji EU; základním pojmům a základnímu pohledu na obecná fakta týkající se EU. Dále je zde nástin historického pohledu na přistupování jednotlivých států do EU a samozřejmě historie České republiky v Evropské unii. Jsem přesvědčena o tom, že zavedení jednotné měny je úzce spojeno s historickými aspekty budování EU a HMU, a proto považuji za vhodné věnovat těmto tématům určitý prostor ve své práci.

Ve druhé kapitole se tedy zaměřuji na historický vývoj Evropské měnové integrace. Vystihuji zde definici pojmu „eurozóna“ a charakterizuji pojem „euro“. Nezbytnou součástí je charakteristika podmínek pro přijetí eura s aplikací na Českou republiku. Jedná se o pětici Maastrichtských kritérií, která jsou nutnou podmínkou pro vstup do HMU. Součástí této kapitoly tedy není jen jejich definice, ale především konkrétní číselné vyjádření pro ČR.

Na tuto kapitolu navazuje kapitola třetí, kde je pozornost věnována problematice eura v České republice. Důležitou součástí je harmonogram zavedení nadnárodní měny euro v ČR. Již nyní je jisté, že přechod české koruny na euro se uskuteční pomocí scénáře, který je nazýván „velký třesk“. Významnou částí této kapitoly jsou přínosy a náklady zavedení eura vztažené konkrétně na Českou republiku.

Ve čtvrté kapitole věnuji pozornost Národnímu plánu zavedení eura v ČR a vyhodnocení plnění tohoto plánu pro rok 2011. V podkapitole Národní plán zavedení eura v ČR lze nalézt souhrnné informace, které se týkají již uskutečněných kroků v přípravě na zavedení eura, zásad zavedení eura, institucí zapojených do tohoto procesu, úkolů jednotlivých sektorů ekonomiky, úprav legislativy, informační kampaně nebo třeba kompetencí národního koordinátora.

Poslední a tedy pátá kapitola je zaměřena na postoj veřejnosti, jednotlivé statistiky a průzkumy vyjadřující názory pro a proti přijetí eura v ČR.

Cílem mé práce je zjistit výhody a nevýhody, které členství v eurozóně naší republiky přinese. Dále pak vyhodnotit Národní plán zavedení eura v ČR v roce 2011. Za cíl si dávám popsat stav připravenosti ČR na vstup do HMU a vyhodnotit fakt, proč jsou tři čtvrtiny obyvatel naší země přesvědčeny, že ČR by euro jako svou měnu přijmout neměla a měla by tedy zažádat o trvalou výjimku. Prostor ovšem musím dát i druhé straně a tedy zbývajícím jedné čtvrtině občanů naší země, která by euro ráda zavedla.

Důvodem volby tohoto tématu pro mě byla jeho aktuálnost. V současné době sice Česká republika není schopna plnit všechna konvergenční kritéria, která jsou potřebná pro vstup do eurozóny. Ovšem přistoupením do Evropské unie se k tomuto kroku zavázala. Fakt, že Česká republika není členem Evropské hospodářské a měnové unie, tedy ještě neznamená, že se nás téma přijetí společné měny netýká.

1 Historický vývoj

K pochopení problematiky eura je nutné znát historický vývoj vzniku Evropské unie jako celku, ale také historii Evropské hospodářské a měnové unie. A to především se zaměřením na Českou republiku. Myšlenka sjednocení Evropy sahá do dávné historie, ovšem nelze zde absolutně hovořit o sjednocení politickém. Docházelo spíše k tomu, že se objevovaly myšlenky sjednocení, avšak k praktickým činům nedocházelo. Proč vůbec vznikaly myšlenky jednotného seskupení? To je otázka, na kterou snadno nalezneme odpověď. Panovníci a politici vůdci chtěli získávat nadvládu nad státem a bránit tak své území proti případným nepřátelům. První vlaštovkou v procesu vytváření jednotné Evropy bylo v roce 1949 založení Rady Evropy, následované v roce 1951 založením Evropského sdružení uhlí a oceli (ESUO). Smlouvu o založení tohoto společenství mezi sebou podepsaly státy jako Německo, Francie, Itálie a země Beneluxu, tedy Belgie, Nizozemsko a Lucembursko. Tato smlouva vstoupila v platnost v roce 1952 a byla podepsána na dobu 50 let, což znamená, že její platnost vypršela v roce 2002. (Fiala, Pitrová, 2009)

Dalším významným historickým mezníkem byl březen roku 1957. V tuto dobu došlo k podpisu tzv. Římských smluv, díky kterým vznikla dvě společenství, a to Evropské hospodářské společenství (EHS) a Evropské sdružení pro atomovou energii (EURATOM). Jedním ze základních cílů EHS bylo vytvoření celní unie. Jako další společenství vzniklo v roce 1959 Evropské sdružení volného obchodu (ESVO), jehož členskými zeměmi v době vzniku byly Velká Británie, Dánsko, Norsko, Portugalsko, Rakousko, Švédsko a Švýcarsko. (Fiala, Pitrová, 2009)

V roce 1965 byla v Bruselu podepsána smlouva o spojení tří již existujících společenství. Jednalo se o EHS, ESUO a EURATOM. Tato smlouva nabyla platnosti v roce 1967 a jejím výsledkem byl vznik jednoho společenství, které neslo název Evropské společenství (ES). Hlavní výhodou tohoto sloučení byl fakt, že se Evropa spojila a bylo tak možno daleko lépe zajistit chod jednotlivých institucí a rozhodovat o chodu Evropy v jednotném měřítku. (Fiala, Pitrová, 2009)

1.1 Vznik Evropské unie a její rozšiřování

Od 15. prosince roku 1990 zhruba po dobu dvou let probíhala celá řada konferencí, které se týkaly vzniku EU. Jednalo se o skutečnost dalšího možného rozšíření

Evropského společenství a s tím spojených kompetencí. Na těchto konferencích se mimo jiné projednával i název, který by nové společenství mělo nést. Již v tuto dobu přišla na řadu otázka týkající se společné měny, kterou by využívaly všechny členské státy Evropské unie. S tímto návrhem přišla Velká Británie a tuto skutečnost neodmítla ani Francie a Španělsko. Za významné datum z hlediska vzniku EU lze považovat 7. únor roku 1992; v tento den došlo totiž k podpisu tzv. Maastrichtské smlouvy, na základě které vznikla EU v podobě, v jaké ji známe dnes. Podepsání Maastrichtské smlouvy, která také někdy bývá označena jako Smlouva o Evropské unii, s sebou přineslo také přejmenování Evropského společenství na Evropskou unii. A tak k 1.1.1993 vzniká nové společenství nazvané Evropská unie. (Fiala, Pitrová, 2009)

Následující text je věnován přistupování jednotlivých států do Evropské unie z hlediska historie. Do roku 1995 měla EU 15 členských zemí. Konkrétně se jednalo o Belgii, Dánsko, Francii, Irsko, Itálii, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Řecko, Španělsko a Velkou Británii. V roce 1995 se EU rozšířila o nové členské státy, kterými byly Finsko, Rakousko a Švédsko. Největší rozšíření ovšem nastalo 1. května 2004, kdy přistoupila **Česká republika**, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko. V roce 2007 proběhlo zatím poslední rozšíření Evropské unie, a to konkrétně o Bulharsko a Rumunsko. Tímto se počet členských zemí ustálil na čísle 27 (viz příloha A). (Europa, 2011)

1.2 Historie ČR v EU

První náznaky vstupu ČR do EU se objevily již v červnu roku 1993, kdy Evropská rada na setkání v Kodani rozhodla, že Česká republika společně s dalšími vybranými zeměmi střední a východní Evropy může vstoupit do Evropské unie. Ovšem musí být schopna a ochotna přijmout podmínky, které se vstupem souvisí, a musí splňovat podmínky vstupu. Dalším významným datem se pro naši zemi stal 17. leden 1996, kdy ČR prostřednictvím předsedy vlády, kterým byl v té době současný prezident Václav Klaus, podala přihlášku ke členství v EU. Komise naši přihlášku přijala, a ČR se tak mohla začít snažit o vstup do EU. Musela se zaměřit na splnění vstupních kritérií. Česká republika předložila *Národní program přípravy ČR na členství v EU*. Evropská komise poté hodnotila to, jakým způsobem se naše země snaží o dosažení daných kritérií a jak úspěšná se v tom jeví. První zprávy z roku 1998 ovšem příliš

pozitivně nevyzněly. Evropská komise kritizovala především státní správu a soudnictví. Druhá hodnotící zpráva pro nás vyzněla již kladně. Navzdory tomu bylo naše přijetí mezi státy Evropské unie vnímáno spíše negativně než pozitivně. Kritika se týkala především situace ohledně romských spoluobčanů v naší zemi. (Euroskop, 2011)

Dalším významným historickým mezníkem se pro nás stal prosinec roku 2000, kdy se konalo jednání v Nice. Řešilo se tam právě východní rozšiřování, které se týkalo logicky i nás. (Euroskop, 2011)

Hodnotící zpráva, která přišla v roce 2001, na naše členství nahlížela už poněkud pozitivněji. Možná právě díky fungující tržní ekonomice naší země. Ovšem tak jako mince má dvě strany, stejně tak se i v této oblasti našla pro Českou republiku určitá negativa; za největší lze stále považovat situaci s Romy. (Euroskop, 2011)

Historie se psala dále, a tak v prosinci roku 2002 na setkání Evropské rady v Kodani byly uzavřeny smlouvy týkající se členství nových zemí v EU; byla mimo jiné stanovena přechodná období, právě z důvodu lepší aklimatizace v novém společenství. Jako cílové datum vstupu byl určen 1. květen 2004. Toto datum je historickým dnem nejen pro ostatních 9 zemí východní Evropy, ale stalo se především významným mezníkem v historii České republiky. (Euroskop, 2011)

Ovšem cesta k 1. květnu 2004 byla dlouhá a složitá. Na samém počátku stálo plnění Kodaňských kritérií. Každá země, která žádá o vstup do EU, musí splňovat tři kritéria. Tato kritéria jsou nazývána Kodaňská kritéria podle místa podpisu, kterým byla Kodaň. Obecně se jedná o kritérium politické, ekonomické a právní. Země, která se chce stát součástí Evropské unie, musí tedy splňovat podmínky konkurenceschopnosti tržní ekonomiky, musí mít stabilní demokratický systém a konečně také musí být schopna převzít cíle Unie a stát se součástí tohoto společenství. Co se týče České republiky a politického kritéria, mohli bychom tvrdit, že si nevede špatně. Ovšem jsou i oblasti, které by se mohly zlepšit. Jedná se především o oblast soudnictví a otázku týkající se diskriminace romských občanů. Na druhou stranu se můžeme pochlubit institucemi se stabilním fungováním. Suma sumárum ČR se tedy v určitých směrech a oblastech musela přizpůsobit a podřídít podmínkám EU. To se jí povedlo, a tedy již zmiňovaného 1. května 2004 vstoupila do EU a mohla začít využívat všech výhod, které tato unie nabízí. (Europa, 2011)

2 Evropská měnová integrace

Z hlediska vývojových stupňů integrace se Evropská unie v současné době nachází ve vývojovém stupni, kterému říkáme jednotný trh. Jednotný trh se vyznačuje čtyřmi svobodami. Jedná se o volný pohyb zboží, služeb, osob a kapitálu. V tomto vývojovém stupni se nachází všech 27 členských států Evropské unie. 17 z nich postoupilo do další vývojové etapy, která se nazývá Evropská hospodářská a měnová unie. Vyznačuje se společnou měnovou politikou a společnou měnou, která nahrazuje měny národní. Historický pohled na tyto skutečnosti popisují následující podkapitoly.

2.1 Historie evropské měnové integrace

Proces zavádění společné měny euro nevznikl „ze dne na den“, ba naopak je výsledkem dlouhodobého procesu. Počátky však lze datovat již do roku 1944; v tuto dobu byly projednávány a dohodnuty základní principy, které se týkají systému měnového řádu. Tento systém, který je nazýván Bretton-woodský měnový systém, podle místa podpisu, jímž byl americký Bretton-wood, se ale v roce 1973 rozpadl. Významným mezníkem se stal rok 1979, kdy začal fungovat Evropský měnový institut. Tato skutečnost znamenala možnost pokusit se znovu o vytvoření společné měnové unie, přičemž podkladem pro to se stala tzv. Delorsova zpráva. Konec roku 1991 s sebou přinesl uzavření Maastrichtské smlouvy, která převzala většinu informací právě z Delorsových zpráv. Součástí této smlouvy byl mimo jiné také časový harmonogram, týkající se vytvoření Evropské hospodářské a měnové unie. Jeho realizace nastala v roce 1999, kdy 11 členských zemí začalo uskutečňovat společnou měnovou politiku. (Zavedení eura v ČR, 2012)

2.2 Eurozóna

V následujícím textu je věnována pozornost stručné historii týkající se vzniku společné měnové unie. Již zmíněná Maastrichtská smlouva stanovila dva časové mezníky, dokdy by měla měnová unie vzniknout. První mezník byl stanoven pro rok 1997, kdy měnová unie měla vzniknout pouze za předpokladu, že alespoň polovina z členských států splní Maastrichtská konvergenční kritéria. Tyto podmínky však státy splnit nedokázaly, díky čemuž se časový mezník stanovený pro rok 1997 ukázal jako nereálný, a proto se realizoval plán druhý. V pořadí druhý plán předpokládal, že společná měnová unie vznikne v roce 1999, a to i za podmínky, že Maastrichtská konvergenční kritéria nesplní ani polovina členských zemí. Z uvedeného textu již vyplývá, že měnová unie vznikla až

v roce 1999. Faktem ovšem zůstává, že většina členských zemí dokázala konvergenční kritéria v roce 1999 plnit za pomoci kreativního účetnictví.

„Eurozóna je označení pro ty státy Evropské unie, které přijaly společnou měnu euro.“
(Zavedení eura v ČR, 2012, cit. dne 31.1.2012)

Z tehdejších 15 členských zemí EU vstoupilo do této třetí fáze HMU pouze 11 států. Společnou měnu nepřijala Velká Británie a Dánsko, které si vyjednaly trvalou výjimku a zajistily si tím ponechání svých národních měn. Další zemí, která se nepřipojila k této poslední etapě, je Švédsko. Poslední zemí, která se v roce 1999 nezapojila mezi členy HMU, bylo Řecko. Společnou měnu začali Řekové používat až v roce 2001. Všechny ostatní země jsou tedy povinny tuto nadnárodní měnu přijmout a to v okamžiku, kdy budou splňovat potřebná konvergenční kritéria. (Zavedení eura v ČR, 2012)

V následující části je pozornost věnována popisu současné situace v eurozóně, která je z mého pohledu klíčová nejen pro státy v eurozóně, ale také pro ty státy, které se společnou měnu přijmout teprve chystají. Výjimkou ve výčtu těchto zemí není ani Česká republika, proto bych ráda tomuto tématu věnovala pozornost.

V případě hodnocení současné situace v eurozóně je nutné věnovat pozornost především ekonomické sladěnosti jednotlivých zemí eurozóny. V poslední době, kdy se věnuje značná pozornost zkoumání tohoto kritéria, poukazuje hodnocení sladěnosti jednotlivých zemí především na jisté nedostatky v tomto ohledu. Jedná se hlavně o rozšiřování rozdílů ekonomické úrovně daných států. Největší nárůst těchto rozdílů nastal v letech 2008 - 2010 a byl zapříčiněn recesí jednotlivých zemí v jednotlivých obdobích a odlišném rozsahu. Díky nesladěnosti jednotlivých zemí eurozóny musela Evropská centrální banka v polovině roku 2011 přistoupit na zvýšení hlavní úrokové sazby, a to dokonce dvakrát. (Ministerstvo financí ČR, 2012)

V současnosti se jako největší problém jeví stav veřejných financí většiny členských států eurozóny. Požadovaná kritéria stavu veřejných financí v současnosti plní pouze tři země eurozóny; jedná se o Lucembursko, Finsko a Estonsko. Další problém, se kterým se eurozóna potýká, je institucionální nastavení. Tato skutečnost se projevuje také v potenciálních přínosech a nákladech, které by členství v eurozóně státům, jako je například Česká republika, přineslo. (Ministerstvo financí ČR, 2012)

Dalším důsledkem členství pro nové státy by byla skutečnost připojit se k Evropskému stabilizačnímu mechanismu (ESM) a v období do 5 let od vstupu do tohoto systému se

podílet na kapitálu vložením 32 miliard Kč. Tento fakt je známkou změny, která s sebou přináší další závazky vůči eurozóně. (Zavedení eura v ČR, 2012)

2.3 Euro

V současné chvíli již známe základní informace, které se týkají nejen Evropské unie jako celku, ale také eurozóny. Svou pozornost je nyní potřeba zaměřit na nadnárodní měnu euro. Jedná se o společnou měnu států Evropské unie, kterou 1.1.1999 zavedlo 11 států. Jednalo se o Belgie, Finsko, Francii, Irsko, Itálii, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko a Španělsko. V roce 2001 se k těmto zemím přidalo také Řecko. Dalším státem, který začal společnou měnu používat od 1. ledna 2007, je Slovinsko. 1. ledna 2008 se stalo euro národní měnou na Maltě a Kypru, 1. ledna 2009 na Slovensku a konečně 1. ledna 2011 v Estonsku. (viz příloha B)

Z historického pohledu při vzniku eurozóny 1.1.1999 existovalo euro pouze v bezhotovostní podobě a navíc se po tři roky používalo současně s měnami národními. V tomto roce bylo pouze na uvážení jednotlivých domácností, občanů a podniků dané země, do jaké míry budou euro v bezhotovostní podobě využívat. Neexistovalo totiž žádné nařízení, které by ukládalo občanům povinnost euro v bezhotovostní podobě využívat. V podobě, v jaké euro známe dnes, tedy prostřednictvím bankovek a mincí, se používá od ledna 2002, kdy skončilo tzv. přechodné období. V průběhu dvou měsíců docházelo k postupnému nahrazování národních bankovek a mincí za euro. Jednalo se o velkou peněžní operaci, kterou provázely přísné bezpečnostní kontroly a různé vzdělávací kampaně. Dá se říci, že i přes gigantickou operaci se výměna této měny a měn národních obešla bez větších komplikací. (Zavedení eura v ČR, 2012)

2.4 Podmínky pro přijetí eura

Následující text je věnován obecné charakteristice Maastrichtských kritérií s následnou aplikací na Českou republiku. Pro to, aby daná země mohla přijmout euro, musí být schopna plnit konvergenční kritéria, která se skládají z kritérií měnových a rozpočtových. Konkrétně se jedná o kritérium cenové stability, kritérium udržitelnosti veřejných financí, kritérium stability měnového kurzu a kritérium dlouhodobých úrokových sazeb.

„Kritéria konvergence – Maastrichtská kritéria – jsou hospodářské cíle a institucionální změny, kterých musí země dosáhnout před přijetím jednotné měny a vstupem do eurozóny.“ (Evropská komise, 2007, s. 11)

Následující část je věnována České republice a to konkrétně jejímu plnění Maastrichtských kritérií. Vstupem ČR do EU se naše země zavázala, že přijme tuto nadnárodní měnu, ovšem až v okamžiku, kdy začne plnit konvergenční kritéria. Povinností naší země je, aby tato doba, než přijme euro, byla co nejkratší. ČR tedy může do eurozóny vstoupit až poté, co začne plnit tato kritéria a do jisté míry tedy o datu vstupu rozhodne sama ona členská země. Na druhou stranu, pokud by naše země kritéria vstupu, konkrétně kritéria konvergence, neplnila dlouhodobě, nehrozí jí žádné postihy či nějaké přímé důsledky. Jinak je tomu v případě neplnění kritéria udržitelnosti veřejných financí.

Nyní je na řadě obecná charakteristika Maastrichtských kritérií a vyhodnocení plnění konvergenčních kritérií pro Českou republiku v jednotlivých letech.

2.4.1 Kritérium cenové stability

„Kritérium cenové stability, jak je uvedeno v čl. 140 odst. 1 první odrážce Smlouvy o fungování Evropské unie, znamená, že členský stát vykazuje dlouhodobě udržitelnou cenovou stabilitu a průměrnou míru inflace měřenou v průběhu jednoho roku před provedeným šetřením, jež nepřekračuje o více než 1,5 procentního bodu míru inflace nejvýše tří členských států, které v oblasti cenové stability dosáhly nejlepších výsledků.“

Inflace se měří pomocí indexu spotřebitelských cen na srovnatelném základě s přihlédnutím k rozdílnému vymezení pojmů v jednotlivých členských státech.“

Kritérium cenové stability spočívá v dlouhodobém udržování cenové stability. Míra cenové stability je založena na tom, že se vezme vzorek tří zemí Evropské unie, které mají nejnižší roční míru inflace; tato hodnota se zvýší o 1,5 procentního bodu a takto získaná hodnota vyjadřuje hodnotu kritéria cenové stability. Naše země toto kritérium v současnosti plní. Podle údajů Eurostatu meziroční míra inflace v zemích eurozóny činila v prosinci 2011 2,7%. Průměrná meziroční míra inflace pro rok 2011 v České republice byla 1,9%. (Český statistický úřad, 2012) Podrobný přehled vývoje míry inflace v ČR a Evropské unii ukazuje následující tabulka.

Tab. č. 1: **Míra inflace v České republice a Evropské unii (%)**

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Hodnota kritéria	2,7	2,2	2,5	2,9	2,8	4,1	1,8	2,0	3,1
ČR	-0,1	2,6	1,6	2,1	3,0	6,3	0,6	1,5	1,9
EU	2,0	2,0	2,2	2,2	2,3	3,7	1,0	2,1	2,7

Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, 2012

Při pohledu do budoucna prognózy předpokládají, že v roce 2012 bude mít ČR s plněním tohoto kritéria problémy. Za důvod se uvádí především zvýšení snížené sazby daně z přidané hodnoty. Odborníci ovšem předpokládají, že v letech 2013 - 2014 naše země toto kritérium bude opětovně plnit, a to především díky důsledku inflace. (Zavedení eura v ČR, 2012)

2.4.2 Kritérium udržitelnosti veřejných financí

„Článek 104 Smlouvy o fungování EU upravuje postup při nadměrném schodku. Podle článku 126 odstavce 2 a 3 vypracuje Evropská komise zprávu, pokud členský stát EU nespĺňuje požadavky dodržování rozpočtové kázně, a to zejména pokud:

Poměr plánovaného nebo skutečného schodku veřejných financí k hrubému domácímu produktu překročí referenční hodnotu (stanovenou v protokolu o postupu při nadměrném schodku jako 3 % HDP),

Poměr veřejného zadlužení k hrubému domácímu produktu nepřekročí doporučenou hodnotu (stanovenou v protokolu o postupu při nadměrném schodku jako 60 % HDP).“

Na rozdíl od kritéria cenové stability Česká republika kritérium deficitu veřejných financí neplní. Deficit veřejných financí v ČR v roce 2011 činil 3,7% HDP. Pro přijetí eura je ovšem požadována hranice tři procent. Prognózy ukazují, že od roku 2012 bude postupně klesat deficit veřejných financí, a tak by do roku 2016 mělo dojít k tomu, že vláda dospěje k vyrovnanému hospodaření. Toto kritérium je úzce spojeno s kritériem podílu vládního dluhu na hrubém domácím produktu (HDP), s jehož plněním nemá ČR značné problémy. Je nutné, aby podíl veřejného dluhu k hrubému domácímu produktu nepřekročil hranici 60%. Pro rok 2011 byl stanoven podíl vládního dluhu na HDP v ČR ve výši 40,5% HDP. I přesto se předpokládá jeho růst a od roku 2013 jeho postupný pokles. V této problematice se objevuje ovšem jeden problém spojený se stárnutím

obyvatelstva. Pokud totiž v následujících letech nedojde k plánovaným reformám, které se týkají oblasti starobních důchodů a zdravotnictví, lze předpokládat, že dojde ke zvýšení podílu vládního dluhu na HDP. (Česká národní banka, 2012)

2.4.3 Kritérium stability měnového kurzu

„Kritérium účasti v mechanismu směnných kurzů Evropského měnového systému, jak je uvedeno v čl. 140 odst. 1 třetí odrážce Smlouvy o fungování Evropské unie, znamená, že členský stát alespoň po dobu posledních dvou let před šetřením dodržoval flukтуаční rozpětí stanovené mechanismem směnných kurzů Evropského měnového systému, aniž by byl směnný kurz vystaven silným tlakům. Zejména pak nesměl členský stát v tomto období z vlastního podnětu devalvovat dvoustranný střední kurz své měny vůči měně kteréhokoli jiného členského státu.“

Hodnocení plnění tohoto kritéria pro Českou republiku v současné době není možné. Podmínkou pro hodnocení plnění je totiž skutečnost, že Česká republika musí dva roky úspěšně setrvat v Evropském mechanismu měnových kurzů II (ERM II). Doposud ovšem k této skutečnosti nedošlo, a tak tento fakt nelze hodnotit. V současnosti je pro ČR důležité vhodné načasování vstupu do systému ERM II. Za ideální se považuje situace, kdy v naší ekonomice bude vládnout stabilní situace, nejinak tomu bude na finančních trzích zbytku světa a záleží bude samozřejmě na investicích vůči tuzemsku.

2.4.4 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

„Kritérium konvergence úrokových sazeb, jak je uvedeno v čl. 140 odst. 1 čtvrté odrážce Smlouvy o fungování Evropské unie, znamená, že v průběhu jednoho roku před šetřením průměrná dlouhodobá nominální úroková sazba členského státu nepřekračovala o více než 2 procentní body úrokovou sazbu nejvýše tří členských států, které dosáhly v oblasti cenové stability nejlepších výsledků. Úrokové sazby se zjišťují na základě dlouhodobých státních dluhopisů nebo srovnatelných cenných papírů, s přihlédnutím k rozdílnému vymezení pojmů v jednotlivých členských státech.“

Kritérium konvergence úrokových sazeb naše země v současné době plní. Při pohledu do budoucna se očekává setrvání v této pozici, ovšem s ohledem na udržení veřejných financí. (Zavedení eura v ČR, 2012)

Vývoj tohoto ukazatele v jednotlivých letech je znázorněn v následující tabulce.

Tab. č. 2: **Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb (%)**

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Hodnota kritéria	6,1	6,3	5,4	6,2	6,4	6,2	6,3	6,5	5,3
ČR	4,1	4,8	3,5	3,8	4,3	4,6	4,8	4,2	3,7
EU	4,2	4,3	3,7	4,0	4,6	4,5	4,1	3,8	4,3

Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, 2012

2.5 Sladěnost České republiky s eurozónou

Při pohledu na Českou republiku a EU jako celek, lze hovořit o sladěnosti ČR s eurozónou, a to především v oblasti hospodářského cyklu. Nejenom v ČR, ale i v ostatních státech EU došlo ke zhoršení stavu veřejných financí. To, zda je ČR v současnosti připravena na přijetí eura, můžeme hodnotit ze 4 hledisek.

První hledisko hovoří dlouhodobě o přijetí eura. Jedná se především o makroekonomické ukazatele, kterými jsou vysoká míra otevřenosti české ekonomiky a již zmiňovaná ekonomická provázanost s eurozónou. Tyto skutečnosti jsou indikátory mikroekonomických důsledků, které by s sebou přijetí eura přineslo. Za pozitivní lze považovat i skutečnost týkající se dlouhodobé konvergence úrokových sazeb, která by snížila makrofinanční rizika spojená se zavedením eura. (Zavedení eura v ČR, 2012)

Druhé hledisko se týká oblasti makroekonomických nákladů spojených se zavedením eura. Ovšem i toto v posledních letech ukázalo zlepšení. Jedná se především o to, že se snížily rozdíly v míře nezaměstnanosti a o to, že ČR je daleko lépe schopna využívat přílivu pracovních sil ze zahraničí v době ekonomického růstu a naopak v době ekonomického poklesu tyto zahraniční síly eliminovat. (Zavedení eura v ČR, 2012)

Třetí skupina se týká oblastí s dlouhodobým pozitivním vývojem narušeným krizí, jejíž dopady jsou zřejmé dodnes. Významným ukazatelem zde je podíl HDP na obyvatele, ve kterém si Česká republika stojí poměrně dobře. HDP na obyvatele se používá jakožto významný ukazatel pro mezinárodní srovnání. Měří se pomocí parity kupní síly a za jeho základ se pro Evropskou unii považuje 100 bodů. V rámci Evropské unie zaujímá Česká republika 19. místo. (Eurozprávy, 2012) HDP na obyvatele dosahuje hodnoty 80 bodů, což je 20 procent pod průměrem. Ovšem na druhou stranu tento fakt ještě

nezaručuje fungování české ekonomiky v takové míře, v jaké je požadován pro vstup do eurozóny.

Čtvrtá a tedy poslední skupina je zaměřena na oblasti, které jsou dlouhodobě problémové a které nenaznačují snahu ke zlepšení. Tyto problémy se týkají především daní a různého typu dávek, které mají za následek skutečnost, že obyvatelstvo naší země není příliš motivováno k pracovním výkonům. Dalším problémem je až příliš častá nízká průprava a kvalifikace osob, které jsou dlouhodobě nezaměstnané. (Zavedení eura v ČR, 2012)

Závěrem této podkapitoly bych ráda podotkla, že z rozhodnutí Ministerstva financí ČR (MF ČR) a České národní banky (ČNB) je patrné, že ČR by prozatím neměla stanovovat cílové datum vstupu do eurozóny a tedy přijetí společné měny euro. S tímto faktem souvisí i skutečnost, že ČR by se taktéž neměla v roce 2012 připojit do Evropského mechanismu měnových kurzů II.

I přesto, že České republice není doporučeno v následujících letech přijmout společnou měnu, je důležité podívat se na prognózu konkrétních dopadů, které by s sebou zavedení eura v naší zemi přineslo.

3 Euro a Česká republika

Česká republika, jak již bylo několikrát zmíněno, se přistoupením do EU zavázala k přijetí společné nadnárodní měny. I když v současné době není známo datum vstupu do eurozóny, několik skutečností je jistých. Jedná se o harmonogram zavedení eura a potenciální přínosy a náklady.

3.1 Harmonogram zavedení eura

V současné době ještě nelze hovořit o tom, kdy je reálné euro v České republice přijmout. Jedna věc je ale jistá; ve chvíli, kdy k tomuto okamžiku dojde, systém, kterým euro nahradí českou korunu, se bude nazývat „velký třesk“ a bude spočívat v jednorázovém a okamžitém přechodu na euro. Jinak řečeno v jednom okamžiku začneme používat euro v hotovostním i bezhotovostním platebním styku. Celý proces přechodu na euro lze rozdělit do pěti fází, jak ukazuje následující obrázek.

Obr. č. 1: Harmonogram zavedení eura v České republice

Zdroj: Ministerstvo financí ČR, 2012

První fáze je nazývána fází předpřípravnou. Tato fáze je časovým okamžikem mezi stanovením termínu zavedení eura českou vládou a rozhodnutím eurozóny, že Česká republika splnila vše potřebné a je schopna začlenit se do společné měnové politiky. V této fázi stále zůstává jediným platidlem česká koruna. (Zavedení eura v ČR, 2012)

Druhá fáze je fází přípravnou. Toto období je ohraničeno dvěma časovými okamžiky, a to zrušením výjimky na zavedení eura a následujícím rokem, kdy dojde k výměně české koruny za euro. Zákonným platidlem stále zůstává česká koruna. Ovšem již v této

fázi je povinné duální označování cen, které spočívá v tom, že výrobky a služby jsou uváděné nejen v korunách, ale také v euru. Jedná se především o ceny v restauracích, data na výplatních páskách apod.

Třetí období je tzv. období duální cirkulace. *Národní plán zavedení eura v ČR* vyhrazuje pro toto období dva kalendářní týdny. Tato fáze je charakteristická postupným stahováním české koruny z oběhu a postupným nasazováním eura. Ve chvíli, kdy se tato fáze stane pro Českou republiku aktuální, bude typické také možné placení eurem i korunou, ovšem obchodníci budou vracet již pouze v eurových bankovkách; bezhotovostní platby se budou uskutečňovat jen za použití eura a stále bude existovat duální označení cen.

Předposlední fáze – období po ukončení duálního označení bude časově trvat do konce kalendářního roku; v tento okamžik také zanikne povinnost duálního označování cen. Jediným zákonným platidlem při všech platbách již bude pouze euro; po období šesti měsíců bude ještě možné provádět směnu českých korun za euro, ale pouze v bankách a v České národní bance.

Poslední fáze – plně funkční euro. V této fázi je euro jediným zákonným platidlem a již neexistují žádná přechodná období. V tuto dobu lze českou korunu směňovat pouze na pobočkách České národní banky.

3.2 Výhody a nevýhody členství v HMU pro ČR

Při pohledu na sumarizaci dopadů zavedení eura v naší republice musíme zaměřit svoji pozornost se stejnou důsledností na stranu výhod i na stranu nevýhod.

Výhody pro občany a spotřebitele budou po zavedení eura následující:

- *pohodlnější a jednodušší cestování* – při zavedení eura v naší zemi odpadne občanům povinnost směňovat peníze při cestě do zahraničí, což ušetří nejenom čas, ale i nutné poplatky, které jsou s výměnou peněz spojené,
- *stabilnější a lépe porovnatelné ceny* - při používání eura v ČR nebudou občané naší země muset přepočítávat cenu zboží podle aktuálního kurzu, ale budou se lépe orientovat,
- *levnější půjčky,*
- *usnadnění obchodních transakcí,*
- *vyšší makroekonomická stabilita.*

Jednotná měna euro nepřinese výhody pouze běžným občanům, ale také podnikatelům.

Jedná se hlavně o:

- *odstranění kurzového rizika* - v případě, že firma obchoduje se zahraničím, musí mít vždy na paměti možnou změnu kurzu měny - toto riziko s přijetím společné měny odpadá,
- *snížení transakčních nákladů* - tato výhoda je spojena i s tím, že po zavedení eura odpadne České republice povinnost vést účetnictví ve dvou měnách,
- *nižší úrokové sazby*. (Evropa, 2012)

Na druhé straně existuje i celá řada nevýhod. Jedná se především o:

- *ztrátu samostatné měnové politiky*,
- *jednorázové náklady*, které jsou spojené se zaváděním eura. Jednorázovými náklady se myslí náklady vynaložené na změnu informačního systému, vydávání nových cenových katalogů, přeceňování zboží, školení zaměstnanců apod.,
- *riziko vnímané inflace* - za riziko lze považovat nárůst některých cen, především v restauracích, v oblasti kadeřnických potřeb či drobných oprav. U jiných druhů zboží se naopak dá očekávat pokles cen, což ve finále vyvolá změnu v oblasti inflace zcela minimální.,
- *ztráta národního symbolu naší země*. (Zavedení eura v ČR, 2012)

Logicky lze říci, že v současné době ještě nemůžeme hovořit o tom, zda s sebou přistoupení ČR do eurozóny přinese spíše výhody či nevýhody. Celé toto hodnocení spočívá na aktuální ekonomické situaci naší země a také především na faktu, jak dalece bude naše republika sladěna s eurozónou. Z tohoto faktu vyplývá, že výhody členství v měnové unii pro ČR porostou s rostoucí ekonomickou sladěností a s tím, jak dalece bude ČR schopna přizpůsobení se.

Názory české veřejnosti v otázce přijetí či nepřijetí eura jsou blíže graficky znázorněny v kapitole 5.

4 Národní plán zavedení eura a vyhodnocení plnění Národního plánu zavedení eura v České republice

Vláda v roce 2007 schválila dokument *Národní plán zavedení eura v ČR*. Cílem tohoto dokumentu bylo na jednom místě definovat potřebné kroky k procesu přípravy a zavedení jednotné měny v ČR. Tento dokument se věnuje především technickým pohledům, zásadám, harmonogramu a institucionálnímu zajištění v tomto procesu. Součástí je mimo jiné seznam úkolů jednotlivých sektorů české ekonomiky.

4.1 Národní plán zavedení eura v ČR

Jak již zde bylo mnohokrát zmíněno, Česká republika se vstupem do Evropské unie zavázala vstoupit do Evropské hospodářské a měnové unie, a zavázala se tak přijmout společnou měnu euro. Tato povinnost pro Českou republiku plyne na základě podpisu Smlouvy o přistoupení do Evropského společenství. Ovšem při podpisu si ČR vyjednala přechodnou výjimku, která spočívá v tom, že se stane součástí eurozóny až v okamžiku, kdy bude plnit konvergenční kritéria a zároveň dva roky před tím setrvá v systému ERM II. Povinností každé země – a tak bezesporu i České republiky – je, že bude usilovat o to, aby se tak stalo co nejdříve. Nejedná se pouze o to, že euro nahradí českou korunu. V procesu zavádění jednotné měny je nutná i jistá úprava institucí, za kterou nese odpovědnost národní koordinátor, který vede Národní koordinační skupinu pro zavedení eura. V okamžiku, kdy ČR splní Maastrichtská kritéria, dojde zhruba 6 měsíců před plánovaným zavedením eura ke zrušení dočasné výjimky a zároveň bude stanoven přepočítací koeficient, který určí směnný kurz české koruny vůči euru.

Důvodem, proč Ministerstvo financí ČR a Česká národní banka zpracovala dokument *Národní plán zavedení eura v ČR*, jsou zkušenosti zemí, které již euro jako svou měnu používají. Tyto zkušenosti ukazují, že nejdůležitější je informovanost a včasná a dostatečná příprava na zavedení eura. A tak se i v naší zemi klade důraz na včasnou a dostatečnou přípravu, která je považována za základ pro bezproblémové zavedení eura. Neustálá aktualizace tohoto plánu si dává za cíl připravit veškeré instituce, občany a podniky na zavedení této nadnárodní měny, omezit potenciální problémy, které by tento proces s sebou mohl přinést, a bezpochyby snížit náklady s tímto spojené. (Ministerstvo financí ČR, 2012)

Národní plán ještě přesně nedefinuje časový okamžik, ke kterému by mělo být euro v ČR zavedeno, protože v současné době toto ještě není možné. Ale snaží se o popis jednotlivých kroků a změn, které bude nutné provést. Jednu věc je nutné podotknout. Rozhodnutí členské země, kdy přijme euro jako svou národní měnu, je plně v její kompetenci. Sama rozhodne o tom, kdy začne o euro usilovat. Ovšem rozhodnutí o tom, zda země splnila daná kritéria vstupu, leží v rukou orgánů Evropské unie.

4.1.1 Uskutečněné kroky v přípravě na zavedení eura v ČR

Již v roce 2003, kdy vláda v součinnosti s Českou národní bankou vypracovala dokument *Strategie přistoupení České republiky k eurozóně*, začaly přípravy na zavedení eura v naší republice. Tyto přípravy pokračovaly v roce 2005, kdy vláda schválila další dokument nesoucí název *Institucionální zajištění přijetí eura v České republice*. Na základě těchto dokumentů byl jmenován národní koordinátor pro zavedení eura v ČR a zároveň Národní koordinační skupina. Původní termín přijetí eura v ČR byl stanoven na rok 2010. Ovšem jak již dnes víme, toto datum se ukázalo jako nereálné a to z důvodu toho, že v roce 2007 ČR nevstoupila do systému ERM II, který požaduje dvouleté setrvání v něm a je podmínkou pro vstup do měnové unie. (Ministerstvo financí ČR, 2012)

Mezi další skutečnosti, které jsou v současnosti známé a jasné, patří volba scénáře zavedení eura. Doporučovaným scénářem je tzv. velký třesk, který znamená jednorázový přechod na euro v bezhotovostní i hotovostní podobě. Tento model zavedení eura lze rozdělit do pěti fází (viz kapitola 3.1). Scénář zavedení eura pomocí velkého třesku je doporučovaný především z důvodu toho, že jde o levnější a jednodušší variantu v porovnání s ostatními scénáři zavedení jednotné měny. Jeho další pozitivum spočívá v krátkém přechodném období. Celý proces zavádění eura může být realizován během jednoho volebního období vlády, která rozhodne nejen o datu přijetí eura, ale také o schválení národního plánu.

4.1.2 Zásady zavedení eura v ČR

Jednou ze zásad je již zmiňované jednorázové zavedení eura. V jednom časovém okamžiku bude tedy možné používat euro jak v bezhotovostní podobě, tak prostřednictvím bankovek a mincí. To znamená, že nebude existovat žádné přechodné období, kdy by euro existovalo pouze bezhotovostně.

Další zásadou je období tzv. duální cirkulace, které spočívá v tom, že zákonným platidlem ode dne zavedení eura bude euro a současně bude docházet ke stahování české koruny z oběhu. Období duální cirkulace bude trvat přibližně dva týdny a bude tedy spočívat v současném používání eurových i korunových bankovek a mincí. Obchodníci budou ovšem povinni zákazníkům vracet již pouze eurové bankovky a mince. Po skončení tohoto období se zákonným platidlem definitivně stane euro. (Ministerstvo financí ČR, 2012)

Nezbytnou zásadou je zajištění kontinuity právních nástrojů. Tato zásada spočívá v tom, že i přes zavedení eura budou veškeré smlouvy, právní předpisy a soudní rozhodnutí nadále platná. Z předešlého textu vyplývá, že zavedení eura v žádném případě nedává popud ke změně jakýchkoliv podmínek daných smluv.

Další zásada se týká přepočítacího koeficientu, který stanoví Rada EU a který určí kurz české koruny k euru. Tento koeficient bude stanoven na 6 platných číslic (v podobě XX,XXXX). První dvě číslice budou představovat desítky korun a zbylé čtyři číslice budou desetinná místa. (Ministerstvo financí ČR, 2012)

Jednou z nejdůležitějších zásad je zaokrouhlování. I zde platí jistá pravidla, která bude nutno po zavedení eura respektovat a dodržovat. Jednou z nich je zaokrouhlování peněžních částek stanovených v korunách, ovšem zaplacených v eurech. Tyto částky se budou zaokrouhlovat na nejbližší eurocent. Další pravidlo se týká zaokrouhlování více položek. Veškeré tyto položky se sečtou a zaokrouhlí se až položka konečná. Další specifické zaokrouhlování se bude týkat daní nebo různých druhů poplatků. (Ministerstvo financí ČR, 2012)

Nezbytnou zásadou v procesu zavádění eura je bezesporu nepoškození občanů a spotřebitelů. Proto je nezbytné, aby zavedení eura nebylo vnímáno jako popud ke zvyšování cen. Z tohoto důvodu bude vývoj cen, dodržování pravidel přepočtu a pravidel duálního označování cen pod neustálým dohledem. Princip nepoškození občana také spočívá v tom, že po přepočtu korunových částek na eura za pomoci přepočítacího koeficientu následovaný zaokrouhlováním na nejbližší centy, vzniknou tzv. nepohodlné peněžní částky. Tyto částky by mohly způsobovat různé technické potíže. Za příklad můžeme považovat korunové hodnoty platů či důchodů. Tento problém je tedy možné řešit zarovnaním přepočtených eurových částek. Jak již bylo zmíněno, princip nepoškození občana tedy spočívá především v tom, že zavedení eura

nesmí v žádném případě znevýhodnit občana a spotřebitele. V praxi to tedy znamená, že poplatky a daně se zaokrouhlí směrem dolů, přičemž vratky daní a ostatní platby ze strany státu se zarovnají směrem nahoru. (Zavedení eura v ČR)

Se zásadami zavádění eura je také spojena minimalizace nákladů. Tato zásada se týká jednotlivých spotřebitelů, kteří si vzniklé náklady se zaváděním uhradí z vlastních rozpočtů. Stát má v tomto případě pouze povinnost dostatečně informovat a připravit občany tak, aby jejich náklady byly minimální.

4.1.3 Institucionální zabezpečení zavedení eura v ČR

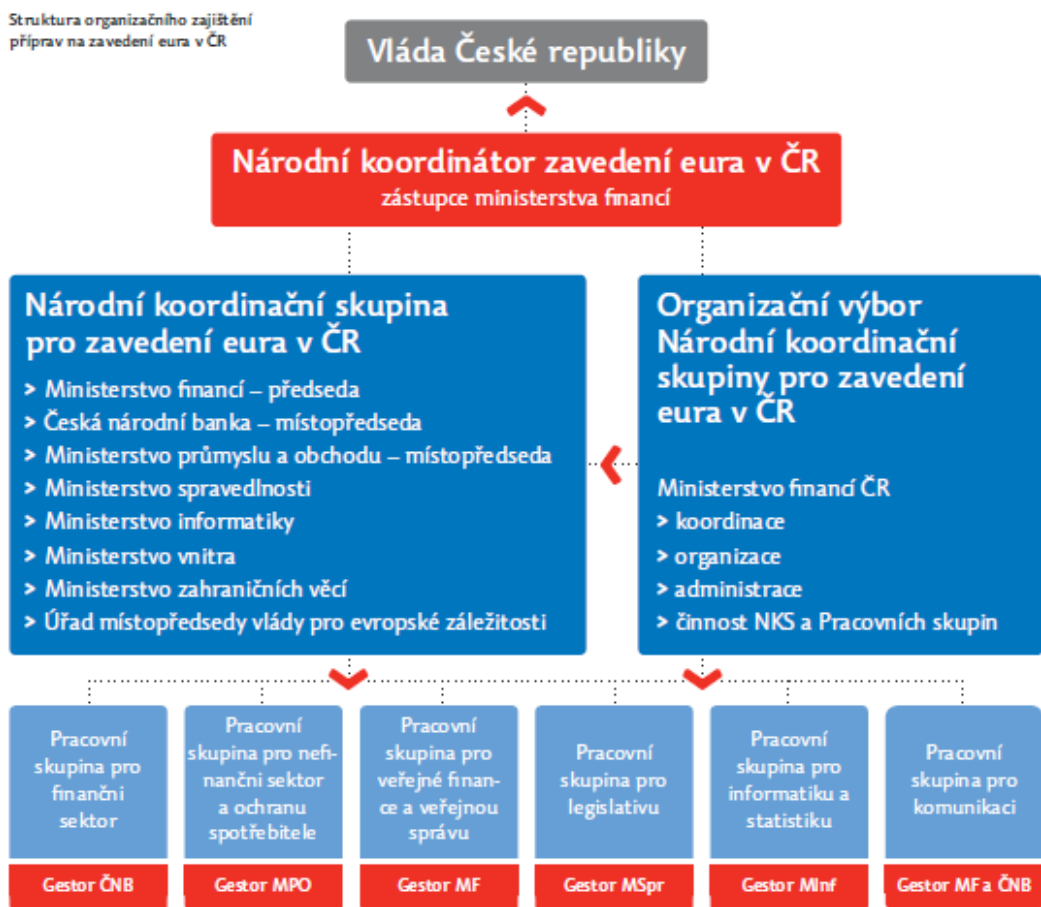
Vláda ČR stanovila funkci národního koordinátora a zároveň zřídila Národní koordinační skupinu. Funkci národního koordinátora v České republice zastává prof. Ing. Oldřich Dědek, CSc. Velkou roli v přípravě na zavedení eura hraje také Ministerstvo financí ČR.

Národní koordinátor zároveň zastává funkci předsedy Národní koordinační skupiny (NKS). NKS zavedla několik pracovních skupin, které se mimo jiné podílely částečně na vypracování Národního plánu. V jejich kompetenci nadále zůstala realizace Národního plánu s jeho pravidelnou aktualizací. Na druhou stranu je NKS kontrolována ministrem financí, který má povinnost informovat dvakrát ročně vládu o její činnosti. (Ministerstvo financí ČR, 2012)

Další institucí, která byla v souvislosti se zavedením eura zřízena, je Organizační výbor NKS. Jeho funkce spočívá v organizaci, v administrativě, ve shromažďování a distribuci informací, či v přípravě metodických textů.

Detailně ukazuje organizační strukturu následující obrázek.

Obr. č. 2: **Institucionální struktura**

Zdroj: Ministerstvo financí ČR, 2012

4.1.4 Úkoly jednotlivých sektorů ekonomiky

Tato podkapitola se věnuje popisu činností, které budou muset před a po zavedení eura jednotlivé subjekty plnit.

Banky a ostatní subjekty finančního sektoru. Úkolem nejen České národní banky, ale celého finančního sektoru bude zavedení eura v hotovostní a bezhotovostní podobě. Jelikož dojde k zavedení eura v hotovostní i bezhotovostní podobě k jednomu okamžiku, budou vyloučeny například náklady v přechodném období, které by bylo nutné vynaložit při vedení účtů v euru i české koruně zároveň. Důležitým úkolem obecně bude tedy příprava České národní banky na zavedení eura v obou podobách, dále také dohled nad celým finančním trhem. Mimo to bude muset celý finanční sektor projít jistou změnou legislativy. ČNB se dnem zavedení eura stane součástí tzv. Eurosystemu, který v sobě zahrnuje Evropskou centrální banku a centrální banky zemí, které euro již zavedly. ČNB převede některé své pravomoci do rukou Evropské

centrální banky. Bude se jednat především o otázky týkající se měnové politiky. (Ministerstvo financí ČR, 2012)

V rámci zavedení eura v hotovostní podobě je potřeba již nyní řešit otázku, jakým způsobem si ČR zajistí dodávku eurobankovek a mincí. K zapůjčení bankovek dojde zřejmě z národních centrálních bank Eurosystemu po předchozím souhlasu Evropské centrální banky. Zajištění dodávky mincí je plně v kompetenci národní banky; v ČR se tedy touto otázkou zabývá Česká národní banka. Otázku eurobankovek je nutné řešit dostatečně v předstihu a přípravné fáze je nutno zahájit již tři roky před samotným zavedením eura. Toto neplatí v případě mincí, jejichž přípravné fáze je možné zahájit až půl roku před zavedením eura. Jedná se o časový okamžik, kdy ČR zruší výjimku zavedení eura. Jelikož se mince liší svou národní stranou, bude ČR povinna splnit jisté kroky k vytvoření národní strany euromince. Jedná se o:

- výběr námětů a výtvarných návrhů,
- výrobu razidel a zkušebního množství českých euromincí,
- výrobu mincí a jejich následnou dopravu na území ČR.

Podstatnou součástí zásobování eurem je také zásobování bankomatů. Provozovatelé bankomatů budou mít po zavedení eura za úkol změnu softwaru, hardwaru a zásobení bankomatů eurem a to tak, aby nedošlo k narušení hotovostního peněžního oběhu. (Ministerstvo financí ČR, 2012)

V této souvislosti je nutné dbát na bezpečnost přepravy a uschování českých bankovek a mincí a také na oběh eurobankovek a euromincí. ČNB bude dohlížet na to, aby v dostatečném předstihu došlo ke stažení národní měny, a postará se i o likvidaci bankovek a mincí české koruny.

S otázkou výměny české koruny za euro opět úzce souvisí komunikace. Nejedná se pouze o vysvětlení principu zavádění této jednotné měny, ale jde především o informovanost veřejnosti v otázkách ochranných prvků bankovek. Zvláštní pozornost bude věnována specifickým skupinám obyvatel, jako jsou děti, důchodci a zdravotně postižení. (Ministerstvo financí ČR, 2012)

Povinností účetních jednotek bude rok před zavedením eura vést účetnictví v korunách, avšak účetní závěrku jak v korunách, tak v eurech. U daní nastane další specifikum. Rok před přijetím eura budou částky základu daně stanovené v korunách, proto se v roce

zavedení eura daňové přiznání bude taktéž podávat v korunách. Daňová povinnost se ovšem vyjádří v eurech pomocí přepočítacího koeficientu a v eurech ji také poplatník uhradí. (Ministerstvo financí ČR, 2012)

Veřejné finance a veřejná správa a samospráva. Úkolem veřejné správy a samosprávy bude vytvoření různých druhů právních předpisů, dále stanovení pravidel pro občany, soukromý sektor apod. Zde je nutná dostatečná příprava a informovanost ze strany státu. Je nezbytné, aby jednotlivé společnosti, občané a spotřebitelé byli dostatečně včas připraveni na zavedení eura a do jisté míry si dokázali představit, jak celý tento proces bude probíhat. Zavedení eura se tedy v ČR projeví v následujících oblastech:

- v oblasti státního rozpočtu, rozpočtu územních samosprávných celků a státních fondů,
 - v oblasti státních dluhopisů a majetku státu,
 - v oblasti účetnictví, daní, poplatků, mezd apod.,
 - v oblasti cenové politiky,
 - v oblasti veřejného zdravotního pojištění a sociálního zabezpečení,
 - v oblasti informačních systémů, které využívá státní správa a územní samospráva.
- (Ministerstvo financí ČR, 2012)

Následující část se zabývá stručným popisem výše zmiňovaných oblastí.

Státní rozpočet bude po přijetí eura sestavován logicky v eurech. V roce, kdy ČR přijme euro, bude státní rozpočet schválen v českých korunách i v euru zároveň. Zavedení eura se tedy v rámci státního rozpočtu dotkne mimo jiné státních dotací, tvorby právních předpisů a finančních vztahů státního rozpočtu vzhledem k rozpočtům územních samosprávných celků.

Sociální zabezpečení podléhá podobným pravidlům jako státní rozpočet. A to z důvodu financování ze státního rozpočtu.

Nefinanční sektor. Zavedení eura s sebou přinese také jisté úpravy v nefinančním sektoru. Hlavním úkolem bude chránit spotřebitele před potenciálním zvyšováním cen. I zde platí, že je nezbytné spotřebitele dostatečně v předstihu informovat a připravit na přechod české koruny k euru. Ulehčením pro mnohé jistě bude vznik databáze, která bude obsahovat ceny produktů denní potřeby a také duální označování cen, které

pomůže spotřebitelům k rychlejší adaptaci na novou měnu. Nejedná se přitom pouze o duální označování cen zboží v obchodě, ale jde také o uvádění cen v obou měnách na bankovních účtech, na výplatních páskách, na fakturách apod. (Ministerstvo financí ČR, 2012)

4.1.5 Legislativa a zavedení eura

Zavedení eura s sebou přinese i nutnou změnu v oblasti legislativy. Cílem bude přijmout obecně závazné právní předpisy. To znamená, že právní řád ČR bude tvořen na jedné straně novými právními předpisy, na straně druhé současnými právními předpisy, které budou pouze upraveny tak, aby vyhovovaly požadavkům EU. Důležité je, že všechny smlouvy a veškeré právní závazky budou ponechány v takové podobě, v jaké byly před dnem zavedení eura. Tento proces nedává popud ke změně jakýchkoliv podmínek smluv či jiných právních předpisů. (Ministerstvo financí ČR, 2012)

Legislativním změnám je potřeba věnovat dostatečnou pozornost a nutné změny provést nejpozději dva roky před samotným zavedením eura. Veškeré zákony by navíc měly být platné alespoň jeden rok před zavedením eura. Jednotlivé informační systémy by navíc měly projít procesem, který otestuje jejich fungování.

Předpokladem pro hladký průběh celého procesu zavedení eura v ČR je vytvoření Obecného zákona o zavedení eura. Obsahem tohoto zákona bude především stanovení přepočítacího koeficientu, zásady zaokrouhlování, zachování platnosti smluv a dalších právních předpisů, pravidla pro výměnu bankovek a mincí a samozřejmě sankce při nedodržení tohoto zákona. Účinnosti nabude dnem přijetí eura. Jeho návrh připraví Ministerstvo financí ČR, ČNB a Národní koordinační skupina. (Ministerstvo financí ČR, 2012)

4.1.6 Informační kampaň

Základem pro úspěšné zavedení a hladký průběh je dostatečná informovanost. Z tohoto důvodu se různé informační kampaně budou zaměřovat na jednotlivé skupiny obyvatel s důrazem na seniory, děti a zdravotně znevýhodněné. Pro každou skupinu obyvatel bude nutno zvolit vhodnou formu informační kampaně. Bude se jednat hlavně o informace v médiích, inzerci, tiskový materiál doručovaný domácnostem, brožury, letáky, billboardy, zřízení bezplatné telefonní linky, různá školení a přednášky. Důležitá bude i zpětná vazba, na jejímž základě bude docházet k potenciální aktualizaci

komunikačních a informačních strategií. Hlavním cílem informačních kampaní je rychlý a snadný přístup ke všem informacím, které budou spotřebitelé požadovat. (Ministerstvo financí ČR, 2012)

Kampaň bude mít především povahu informační a vzdělávací a bude koncipována tak, aby si jednotliví spotřebitelé, občané a ostatní nemuseli informace složitě vyhledávat. Mezi hlavní cíle kampaně lze zařadit informování:

- o skutečnosti, že přijetí eura pro nás plyne jako závazek z členství v EU,
- o všech hlediscích přijetí společné měny,
- o harmonogramu zavádění eura, dílčích etapách, datu přijetí eura,
- o možnostech výměny české koruny za euro,
- o přepočítacím koeficientu a principech zaokrouhlování,
- o duálním označování cen,
- o nástrojích ochrany spotřebitele,
- o duálním oběhu, který bude spočívat v současném oběhu českých bankovek a mincí společně s eurobankovkami a euromincemi,
- o ochranných prvcích eurobankovek a euromincí. (Ministerstvo financí ČR, 2012)

4.1.7 Role národního koordinátora

V celém procesu zavádění eura v ČR hraje podstatnou roli národní koordinátor. Jeho hlavním úkolem je zajistit hladký průběh při přechodu české koruny na euro. Toho může docílit pomocí doporučení, která adresuje bankám, finančním institucím, státní správě, orgánům územní samosprávy, občanům, podnikatelům a dalším skupinám obyvatel.

Jedno z doporučení národního koordinátora je adresováno podnikům, státní správě a samosprávě. I přesto, že vláda prozatím nestanovila datum přijetí eura, je vhodné se na tuto situaci připravovat s dostatečným předstihem.

Různé spolky, zájmová sdružení a ostatní by již nyní měly určit osobu, která bude při procesu zavádění eura odpovědná za jeho sledování. Její funkce by měla spočívat v roli prostředníka mezi danou skupinou obyvatel a NKS.

Územní samosprávné celky by měly informovat občany o všech dopadech, které s sebou zavedení eura přinese, jelikož obce a kraje jsou občanům blíže než státní správa.

Zároveň by se územní samosprávné celky měly snažit o zapojení do přípravy zavedení eura.

Dalším úkolem je vytvořit funkci koordinátora zavedení eura nejen ve státní správě a samosprávě, ale také v příslušných podnicích. Vytvoření této funkce dopomůže k snazší realizaci zavedení nové měny na našem území.

Nezastupitelnou roli v procesu zavádění eura hrají spotřebitelské organizace. Z tohoto důvodu je nutné již nyní věnovat jejich činnosti dostatečnou pozornost. Hlavní roli sice sehrají až v okamžiku zavedení eura, ale již nyní je nezbytná jejich příprava. Jejich hlavním posláním bude aktivní boj proti neoprávněnému zdražování. Na tuto situaci se může připravit již dnes a dostatečně tak ochránit spotřebitele. (Ministerstvo financí ČR, 2012)

4.2 Přípravenost ČR na vstup do HMU

Národní koordinační skupina má každoročně povinnost předkládat vládě dokument, který hodnotí její plnění a také stav připravenosti ČR na vstup do měnové unie. Z tohoto důvodu považuji za důležité věnovat tomuto dokumentu pozornost ve své práci. Následující text tedy pojednává o aktivitách NKS, informovanosti veřejnosti a doporučení v přípravách na přijetí nadnárodní měny v ČR.

Přípravy na zavedení eura v ČR vycházely v předešlém kalendářním roce z dokumentu *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou z roku 2011*. Na závěr tohoto dokumentu Ministerstvo financí a Česká národní banka nedoporučily vstup ČR do eurozóny v roce 2011 ani 2012. Ministerstvo financí a Česká národní banka zdůvodňovaly svůj názor takto: vzhledem k problémům, které v současné době postihly eurozónu, a vzhledem ke způsobu jejich řešení není vhodné, aby ČR přijala jednotnou měnu. Zmíněné finanční instituce navíc hovoří o nepřipravenosti ČR z hlediska nedokončeného procesu konsolidace veřejných rozpočtů a potřeby zvýšit pružnost na trhu práce. Vláda se tomuto doporučení podřídila. Důležitou součástí byla specifikace role národního koordinátora pro rok 2011. Jeho úkoly jsou následující:

- aktualizovat internetovou stránku www.zavedenieura.cz a informovat zde veřejnost o aktuálním dění v eurozóně,

- věnovat pozornost zkušenostem zahraničních zemí, především pak Slovensku, Polsku a Maďarsku,
- dále pokračovat v přípravách metodického charakteru.

Na základě zpráv MF ČR, ČNB a NKS lze s jistotou říci, že technické přípravy na zavedení eura v České republice byly pozastaveny. Aktuálně stav připravenosti ČR na vstup do eurozóny mluví tedy spíše v její neprospěch. V současné chvíli ale i nadále probíhá informování veřejnosti ohledně aktuálního dění v eurozóně. Mezi aktivity tohoto typu patří zejména informování veřejnosti ze strany národního koordinátora pro zavedení eura.

Jak vyplývá z jednotlivých dokumentů ČNB a MF ČR, vstup ČR do HMU není v nejbližší době doporučovaný. Za důvod můžeme uvést neplnění vstupních kritérií, která jsou nutnou podmínkou. Dále také nestabilní situace v eurozóně, názory občanů ČR z června 2011 (viz kapitola 5).

Česká republika tedy ani v letošním roce nebude usilovat o zavedení nadnárodní měny v naší zemi. Významnou roli hrají také názory občanů ČR. Z tohoto důvodu věnuji v následující kapitole pozornost názorům veřejnosti a klíčových politických a ekonomických představitelů naší země.

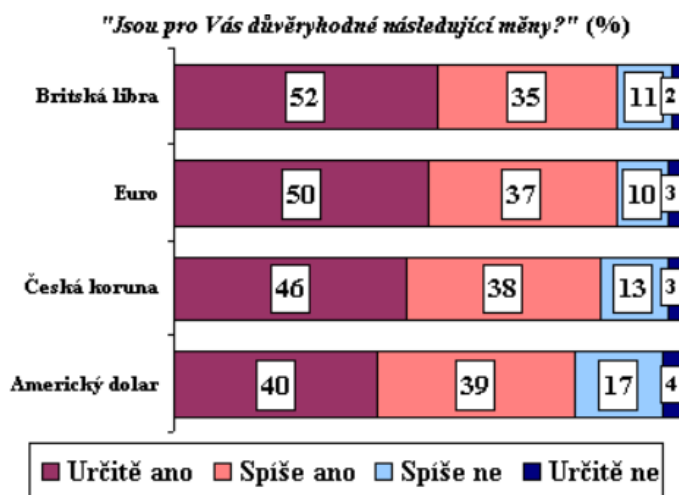
5 Postoj veřejnosti a názory pro a proti k problematice přijetí eura

V následujícím textu si kladu za cíl srovnat názory a postoje veřejnosti k problematice přijetí eura v České republice. Výchozím materiálem se pro mě stanou dokumenty, které vypracovalo seskupení Naše společnost Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologický ústav AV ČR (CVVM SOÚ AV ČR), v.v.i. Tato společnost provádí každoroční výzkumy týkající se názorů české veřejnosti v otázce přijetí této nadnárodní měny. Důležité se pro mě stanou dokumenty z dubna a června roku 2011 a dále dokumenty společnosti Středisko empirických výzkumů (STEM). Následující text je věnován srovnání názorů z let 2007 až 2011. Jak ukazují následující podkapitoly, v těchto letech lze vyzorovat odlišné postoje k dané problematice.

5.1 Průzkum - duben 2007

Ve dnech 2. – 10. dubna 2007 prováděla společnost STEM na vzorku 1191 respondentů průzkum týkající se důvěryhodnosti českých občanů vůči libře, české koruně, euru a dolaru. Výsledky ukazuje následující graf.

Obr. č. 3: Důvěra v euro v roce 2007

Zdroj: STEM, Trendy 2007/4, 1191 respondentů

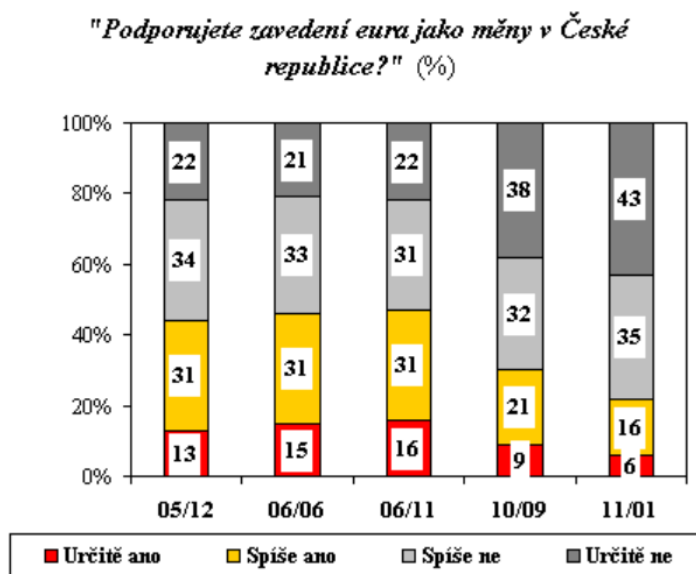
Jak lze vidět na předchozím grafu, z názoru české veřejnosti je patrná důvěra ve společnou měnu euro. Ovšem je nutné podotknout, že takový postoj zastávali občané ČR již v roce 2007. Celých 87% respondentů tehdy věřilo v sílu společné měny. Nutno

podotknout, že důvěra v euro byla tehdy větší než důvěra v českou korunu či americký dolar.

Ovšem při pohledu na obrázek č. 4 je zřejmé, že důvěra v euro a ochota přijmout tuto nadnárodní měnu za měnu ČR postupem času klesala. Následující graf tedy zobrazuje podporu občanů v otázce zavedení eura v ČR. Lze vypožorovat, že v roce 2005 bylo celých 22% zarytých odpůrců, zatímco příznivců 13%. V součtu proti zavedení jednotné měny bylo 56% a názor pro vyslovilo 44%. Na základě tohoto lze říci, že již od roku 2005 převažuje v české společnosti negativní názor. Zároveň je ale nutné podotknout, že rozdíly mezi pro a proti nejsou tak zjevné. To samé nelze tvrdit o roce 2010 a 2011. Zde je vidno, že se preference obrátily. Kdybychom mezi sebou porovnali roky 2005 a 2011, zjistili bychom podstatnou skutečnost. V těchto letech došlo k polovičnímu úbytku zarytých příznivců (konkrétně z 13% na 6%), a naopak k dvojnásobnému zvýšení počtu zarytých odpůrců (respektive z 22% na 43%).

Z předešlého textu lze podle mého názoru vyvodit následující skutečnosti. Od roku 2005 do roku 2011 se zcela zřetelně obrátily preference občanů České republiky. V současné době většina občanů v otázce zavedení eura v ČR zastává negativní postoj. Můj názor podporuje průzkum prováděný v červnu 2011, který je obsahem následující podkapitoly.

Obr. č. 4: Podpora zavedení eura v ČR v letech 2005 až 2011

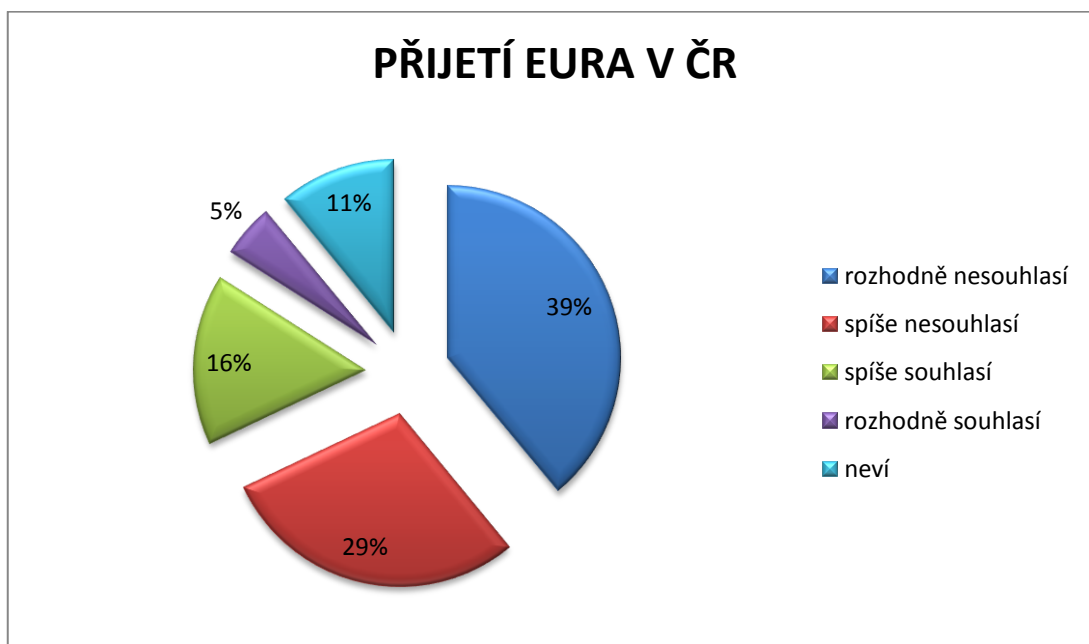

Zdroj: STEGA, Komunikace o evropských záležitostech 12/2005 – 6/2006; STEM, Trendy 2006-2011

5.2 Průzkum – červen 2011

Společnost CVVM SOÚ AV ČR prováděla v červnu 2011 výzkum ohledně názorů české veřejnosti v otázce přijetí eura v ČR. Počet respondentů dosahoval čísla 1006. V následujícím textu uvádím také informace z průzkumu z dubna téhož roku. Z tohoto důvodu považuji za vhodné zmínit, že daný průzkum probíhal ve dnech 4. – 11. dubna a počet dotazovaných byl 979. Jednalo se o občany České republiky starší 15 let.

Obr. č. 5: **Názor české veřejnosti na přijetí eura – červen 2011**

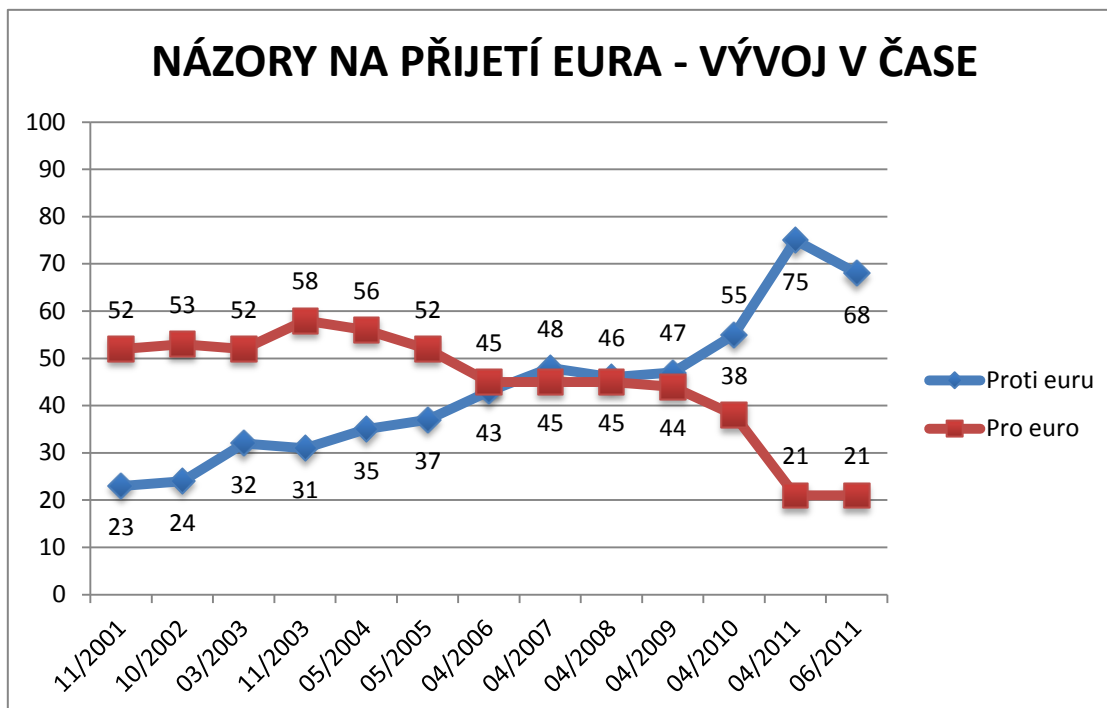

Zdroj: Vlastní zpracování dle průzkumu společnosti CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., 2011

Jak ukazuje obrázek č. 5, česká společnost vnímá přijetí jednotné měny euro spíše negativně. Více než 2/3 dotazovaných, tedy přesně 68%, stále odmítá přijmout euro jako svou měnu. Z nich 39% rozhodně nesouhlasí s přijetím a 29% spíše nesouhlasí. Oproti dubnu 2011 nenastala žádná změna, co se týče kladného názoru přijetí jednotné evropské měny. Stále 21% dotazovaných zastává názor vyjadřující přijetí; 16% spíše souhlasí a 5% rozhodně souhlasí. V porovnání s dubnem 2011 došlo v červnu stejného roku k nárůstu respondentů, kteří odpověděli na otázku přijetí či nepřijetí eura „nevím“. Jednalo se o desetinu dotazovaných, konkrétně o 11% respondentů.

Z průzkumu uvedené společnosti dále vyplynuly následující informace. K otázce přijetí eura se pozitivně staví voliči ODS, vysokoškoláci a mladí lidé do 30 let. Opačný názor zastávají voliči ČSSD, KSČM, senioři a vyučení lidé.

Obr. č. 6: Názory na přijetí eura jako měnu České republiky – vývoj v čase (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování dle CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., 2012

Předchozí graf analyzuje vývoj názorů pro a proti zavedení eura v čase. Již na první pohled je zřejmé, že v rozmezí let 2010 - 2011 došlo k rapidnímu nárůstu těch, kteří se zavedením eura nesouhlasí, na úkor těch, kteří chtějí euro přijmout jako svou měnu. Při pohledu na červen 2011 je zřejmé, že oproti dubnu klesl počet euroskeptiků o 7 procentních bodů. Podíl respondentů podporující zavedení eura zůstal v těchto dvou obdobích konstantní. Tento fakt je důsledkem toho, že přibylo respondentů, kteří odpovídali na otázku, zda přijmout či nepřijmout euro, „nevím“. Z grafu je možno vypočítat, že i přes pokles nesouhlasu v červnu 2011, zastává negativní názor stále většina dotazovaných. Převažující negativní názor lze vypočítat již od roku 2007.

Pro zavedení eura v červnu 2011 se vyslovilo opět 21% respondentů jako v dubnu téhož roku. Jedná se však o klesající tendenci. Oproti dubnu 2010 poklesl zájem o zavedení jednotné měny o sedmnáct procentních bodů.

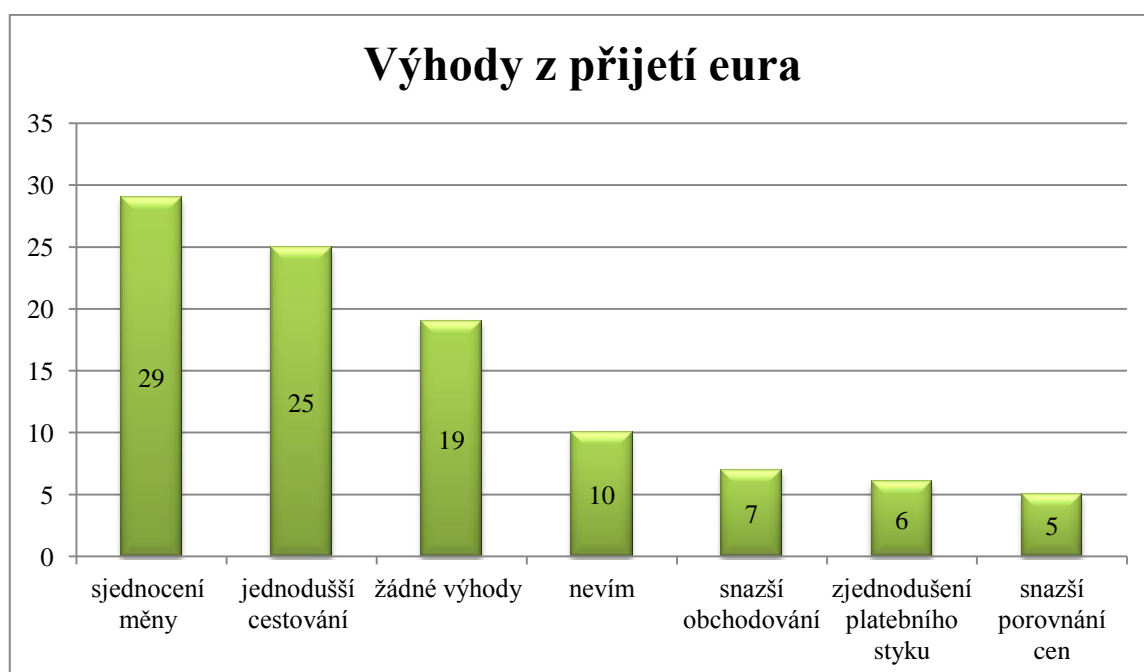
V delším časovém horizontu od listopadu 2001 do června 2011 lze tvrdit, že došlo k absolutnímu obrácení preferencí. Přičemž do roku 2005 převažoval názor pro zavedení eura, v období let 2006 až 2009 se názory vyrovnaly, a od roku 2010 lze pozorovat převažující názor proti zavedení jednotné evropské měny. Důvodem změny

postoje občanů naší země je podle mého názoru reakce na hospodářskou krizi, která propukla v roce 2009, a také aktuální problémy, které postihly celou eurozónu.

5.3 Výhody a nevýhody přijetí eura v ČR

Společnost CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i. v rámci svého šetření v loňském roce položila respondentům také otevřené otázky, které se týkaly dvou výhod a dvou nevýhod, které podle názoru občanů vyplynou pro Českou republiku po zavedení eura. Následující grafy ukazují nejčastější odpovědi na tyto otázky.

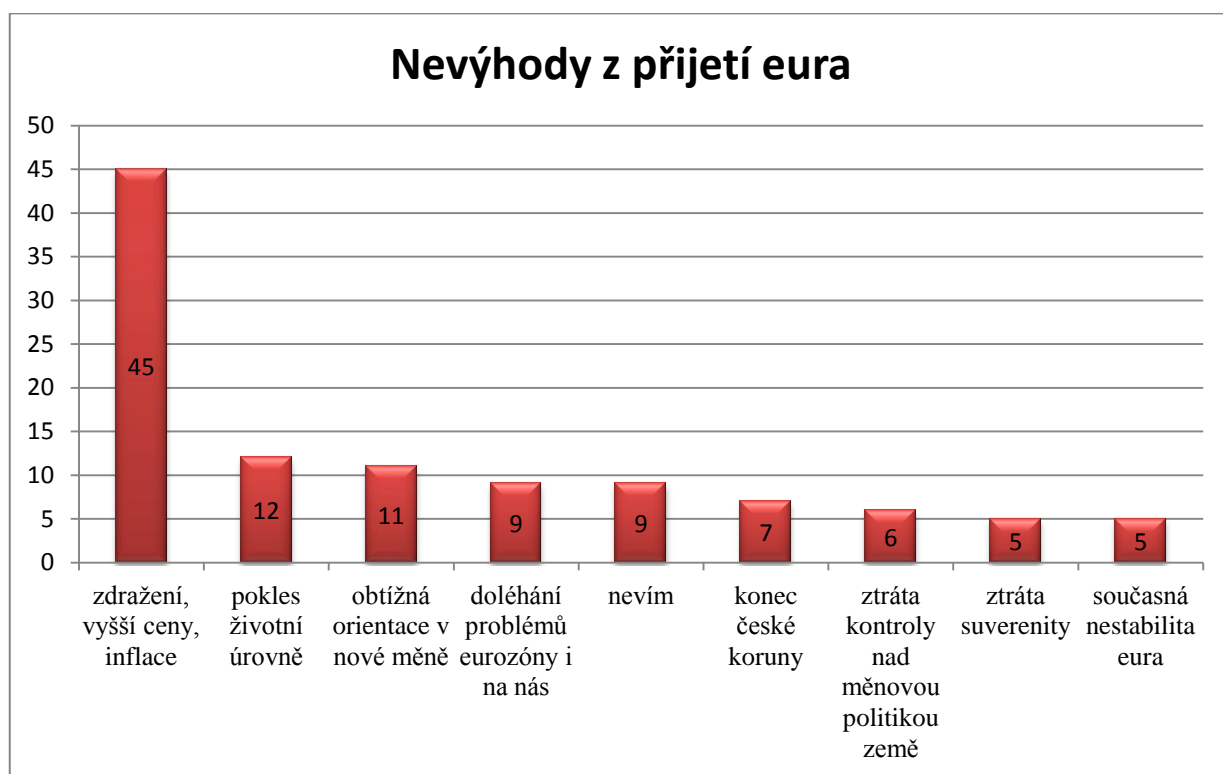
Obr. č. 7: Výhody z přijetí eura v České republice (%)

Zdroj: Vlastní zpracování dle CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., 2012

Jak ukazuje průzkum a tedy i předchozí obrázek, jako největší výhody zavedení eura vnímají spotřebitelé sjednocení měny; jednodušší cestování – nebude nutno měnit peníze při cestě do zahraničí. 19% respondentů nevidí v zavedení eura žádné výhody. Někteří je zase naopak vidí ve snazším obchodování a investování v mezinárodním měřítku. Další výhodou se zdá být zjednodušení mezinárodního platebního styku, pohodlnost při placení a převádění peněz z a do zahraničí. 5% dotazovaných vidí výhodu ve snazším porovnání cen.

Obr. č. 8: Nevýhody z přijetí eura v České republice (%)

Zdroj: Vlastní zpracování dle CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., 2012

Každá mince má dvě strany. Toto platí i u názorů veřejnosti v otázce přijetí či nepřijetí nadnárodní měny v ČR. Týká se to výhod a nevýhod, které nám zavedení jednotné měny může přinést. Na základě průzkumu společnosti CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i. vzešly tyto nevýhody: za největší nevýhodu považují občané ČR zdražení, vyšší ceny, inflaci a znehodnocení úspor. V důsledku toho pokles životní úrovně a pokles platů. Jako možnou nevýhodu vnímají obtížnou orientaci v nové měně, v cenách. Negativně vnímají problémy eurozóny, které by dopadaly na Českou republiku. Sedm procent občanů vnímá zavedení eura jako konec české koruny, která nám podle jejich mínění stačí. Další z nevýhod je ztráta kontroly nad měnovou politikou země, zdůvodňují to podřizování Evropské centrální bance. Ztráta suverenity, národní identity a současná nestabilita eura mluví také ve prospěch nevýhod.

Jak je vidět z průzkumů, Češi patří spíše do skupiny euroskeptiků. Domnívám se, že z velké většiny je to především díky nedokonalé informovanosti. V současnosti nejsou v České republice na denním pořádku žádné veřejné diskuze. Myslím si, že negativní postoj veřejnosti plyne také z nedostatku informací ohledně způsobu zavádění a dopadů přechodu české koruny na euro. Z výše uvedených průzkumů také plyne jeden základní fakt, který podporuje můj názor v této problematice. K otázce zavedení

jednotné měny v ČR se pozitivně vyjadřují především lidé, kteří podporují Evropskou unii jako celek.

5.4 Názory k problematice zavedení eura očima politických a ekonomických představitelů

Názory české veřejnosti již známe. K otázce přijetí či nepřijetí eura se ovšem vyjadřují i důležité osobnosti politického a ekonomického života. Za nejvýznamnějšího představitele, který zastává pozitivní názor, považují národního koordinátora Oldřicha Dědka. Na druhé straně, za euroskeptika pak současného prezidenta Václava Klause. Z tohoto důvodu jsem se rozhodla porovnat jejich názory.

Národní koordinátor Oldřich Dědek věří v sílu eura i přes současné problémy, které postihly eurozónu. Vyjadřuje naději, že se situace ustálí a Česká republika i přesto zavede euro jako svou měnu. Jistěže se tak nestane v letošním nebo následujícím roce. Ovšem tvrdí, že k tomuto kroku ČR dospěje. Vždyť se k tomu také zavázala přistoupením do Evropské unie. Podle slov Oldřicha Dědka zde již reálně existuje závazek k přijetí této nadnárodní měny a ČR tomuto závazku musí dostát. V únorovém rozhovoru pro Euractiv se mimo jiné negativně vyjádřil ohledně nepodepsání fiskální smlouvy. Zde bych ráda podotkla, že souhlasím s jeho názorem, že ČR se nepodepsáním fiskální smlouvy jaksi ocitla mimo dění Evropské unie. Myslím si, že se primárně na setkáních států, které tuto smlouvu podepsaly, nebudou řešit jen okolnosti týkající se eurozóny. Podstatnou a samozřejmou součástí budou dle mého názoru i okolnosti týkající se EU jako celku. Česká republika si tak tímto krokem zavřela vrátka k vyjádření svého názoru a ocitá se tím pádem na „druhé koleji“, kde pouze pasivně přihlíží dění a kde je povinna jen přijímat rozhodnutí zbylých 25 států Evropské unie. Podpis fiskální smlouvy se pro nás tedy možná stane opět aktuální při vstupu do eurozóny. Otázkou však zůstává, kdy se tak stane. Přistoupení ČR do HMU totiž, jak to tak nyní vypadá, lze odkládat do nekonečna. Jednou z podmínek je totiž vstup země do systému ERM II. Pokud ovšem země k tomuto členství nepodá přihlášku, nikdo ji k tomuto kroku nemůže nutit. A tak jsme opět na začátku celého problému. ČR, jako ostatně další členské země EU, které si nevyjednaly výjimku, musí vstoupit do eurozóny. O vstupu ovšem rozhodne ona sama. V rozhovoru pro Euractiv se profesor Dědek o časovém horizontu přistoupení ČR do eurozóny vyjádřil následovně:

„Vláda každý rok vyhodnocuje plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění s eurozónou. Při tomto jednání se rozhoduje, zda bude vláda příští rok o vstup do mechanismu směnných kurzů usilovat. Letošní závěr zní, že příští rok o to prozatím usilovat nebude. Je to mechanismus, který považuji za rozumný, protože každý rok nutí vládu, aby tuto otázku otevřela a znovu ji zvážila. Osobně se domnívám, že pokud se krizi eurozóny podaří vyřešit, bude stále těžší přicházet s novými argumenty, proč bychom náš závazek vstupu do eurozóny nemohli začít realizovat.“ (Dědek, 2012)

Opačný názor v dané problematice zastává prezident ČR Václav Klaus. Zcela zřetelně je to vidět v rozhovoru pro Lidové noviny ze dne 3. září 2011.

„Můj nesouhlas se vstupem České republiky do eurozóny, resp. s opuštěním koruny a přijetím eura, vychází z toho, že jsem přesvědčen, že nemáme takovou ekonomickou výkonnost jako Německo a že nepracujeme tak tvrdě jako lidé v této zemi.“ (Klaus, 2011)

Nepřistoupení do eurozóny také zdůvodňuje tak, že nechce, abychom se podobně jako Řecko ocitli závislí na vyspělejších ekonomikách eurozóny. Navíc euro podle jeho slov není ekonomická unie, nýbrž unie čistě politická. *„...euro je a od počátku bylo riskantním politickým (a jen v druhé řadě ekonomickým) projektem...“*. (Klaus, 2010)

Pokud jsem ve své práci věnovala pozornost názoru Oldřicha Dědka v otázce nepodepsání fiskální smlouvy, musím se stejnou vahou dát prostor Václavu Klausovi. Ten se k této problematice vyjádřil pozitivně. Schválil a podpořil rozhodnutí premiéra o nepodepsání. Zdůvodňoval to faktem, že nás k tomuto kroku nemůže nikdo nutit. Což jen potvrzuje jeho negativní názor ohledně zavedení eura v ČR.

Závěrem této podkapitoly bych ráda podotkla jednu věc. Naprosto jistý je protichůdný postoj prezidenta republiky a národního koordinátora. Každý z nich volí jiné argumenty, jiné postřehy a jiná vysvětlení, i když jde o tutéž problematiku. Jisté je, že ČR bude muset vstoupit do HMU, to by si měl prezident ČR uvědomit. Zavázala se k tomu a tento fakt už je nyní pozdě měnit. Myslím si, že je nutné uvědomit si, že pokud ČR nechce přijmout euro za svou měnu, neměla tedy vstupovat do EU jako takové, anebo si již při vstupu měla vyjednat trvalou výjimku. Je zkrátka pozdě na to řešit, zda přijmeme či nepřijmeme euro. Na druhou stranu je možné, že tato skutečnost nastane až za několik dlouhých let. Vždyť záleží pouze na nás, kdy o tento krok zažádáme a vkročíme do poslední etapy evropské integrace.

6 Závěr

Práce byla věnována tématu zavedení eura v České republice. Věnovala pozornost stručnému historickému přehledu a utváření Evropské unie, Evropské hospodářské a měnové unie a také historii České republiky v Unii. Součástí bylo vystižení základních pojmů a základních pohledů na Evropskou unii. Podstatnou částí byla definice pojmů eurozóna, euro, podmínek pro přijetí eura a dalších.

Významnou součástí této práce byla definice Maastrichtských kritérií, jejichž plnění je nutnou podmínkou pro vstup země do eurozóny. Z tohoto důvodu byla pozornost věnována konkrétně České republice a jejímu plnění. Na základě tohoto jsem dospěla k závěru, že Česká republika v současnosti neplní dvě Maastrichtská kritéria, a to konkrétně kritérium deficitu veřejných financí a kritérium stability měnového kurzu, které vyžaduje dvouleté setrvání v systému ERM II. Na základě tohoto faktu jsem dospěla k závěru, že Česká republika není v současné době připravena na vstup do další etapy integrace, do Evropské hospodářské a měnové unie. Tato skutečnost je podložena také názorem a doporučením ČNB a MF ČR. Důvodem je tedy již zmíněné neplnění konvergenčních kritérií, která jsou nutnou podmínkou, dále pak nestabilní situace v eurozóně a názory české veřejnosti. Z rozhodnutí vlády je tedy patrné, že Česká republika nebude v letošním ani příštím roce usilovat o zavedení eura v naší zemi.

Dospěla jsem k názoru, že Česká republika se svým způsobem na zavedení eura připravovala a připravuje i v současnosti. I když tyto přípravy nejsou pro běžné občany naší země příliš viditelné. Mezi přípravy, které ovšem viditelně probíhají, lze zařadit vytvoření dokumentů *Národní plán zavedení eura v České republice* a *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou*. Druhý jmenovaný dokument je podle mého názoru důkazem, že Česká republika je nucena každý rok otevřít toto téma a znovu ho prodiskutovat. Další viditelná příprava se podle mého názoru projevuje ve vytvoření Národní koordinační skupiny, ve zvolení funkce národního koordinátora a v informování veřejnosti o aktuálním dění v eurozóně. Názor, že přípravy v jistém slova smyslu probíhají, je zřejmý i ve zvolení scénáře zavedení jednotné měny, kterým bude velký třesk. Tento scénář spočívá v jednorázovém přechodu české koruny na euro.

Důležitou a významnou částí této práce byla predikce výhod a nevýhod plynoucí ze zavedení společné měny v České republice. V současné chvíli totiž můžeme pouze

spekulovat, jaké přínosy a jaké náklady by potenciální zavedení jednotné měny v naší republice mělo. Celá situace ohledně výhod a nevýhod pro Českou republiku se totiž bude odvíjet od aktuální situace nejen v eurozóně, ale také ve smyslu sladění České republiky s eurozónou v době přijetí této nadnárodní měny. Konkrétní výhody a nevýhody jsem hodnotila na základě průzkumu veřejnosti. Z těchto průzkumů vzešly zcela jasně negativní názory. Domnívám se, že je tomu tak především z jednoho prostého důvodu. V současné době existuje v naší republice velká většina představitelů politického a ekonomického života, která zastává negativní názor a dává ho zcela jasně najevo. Negativní názor politiků se totiž zcela jistě projeví v negativním názoru české veřejnosti. Díky tomuto faktu se Česká republika rozdělila na tři potenciální skupiny obyvatel. Jedni jsou přímými zastánci zavedení eura, druzí vyslovují názor pro přijetí společné měny ovšem s jistým časovým odstupem a třetí zastávají radikální názor proti.

Podle mého názoru je nezbytné si uvědomit, že přijetí eura pro nás plyne jako závazek z členství v Evropské unii. V tuto chvíli tedy není otázka položena, zda euro přijmout či nikoliv. Otázka stojí na tom, kdy se tak stane. Navíc nezáleží pouze na naší zemi, kdy chceme euro přijmout. Musíme prokázat plnění vstupních kritérií a především naše členství musí zhodnotit a zvážit příslušné orgány Evropské unie.

7 Seznam tabulek

Tab. č. 1: Míra inflace v České republice a Evropské unii (%).....	16
Tab. č. 2: Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb (%).....	18

8 Seznam obrázků

Obr. č. 1: Harmonogram zavedení eura v České republice	20
Obr. č. 2: Institucionální struktura	27
Obr. č. 3: Důvěra v euro v roce 2007.....	34
Obr. č. 4: Podpora zavedení eura v ČR v letech 2005 až 2011	35
Obr. č. 5: Názor české veřejnosti na přijetí eura – červen 2011	36
Obr. č. 6: Názory na přijetí eura jako měnu České republiky – vývoj v čase (v %)	37
Obr. č. 7: Výhody z přijetí eura v České republice (%).....	38
Obr. č. 8: Nevýhody z přijetí eura v České republice (%).....	39

9 Seznam použitých zkratek

CVVM SOÚ AV ČR	Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologický ústav AV ČR
ČR	Česká republika
ČNB	Česká národní banka
EHS	Evropské hospodářské společenství
ERM II	Evropský mechanismus směnných kurzů II
ES	Evropské společenství
ESM	Evropský stabilizační mechanismus
ESUO	Evropské sdružení uhlí a oceli
ESVO	Evropské sdružení volného obchodu
EU	Evropská unie
EURATOM	Evropské sdružení pro atomovou energii
HMU	Evropská hospodářská a měnová unie
HDP	Hrubý domácí produkt
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
NKS	Národní koordinační skupina
STEM	Středisko empirických výzkumů

10 Seznam použité literatury

FIALA, Petr., PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 2. doplněné a aktualizované vydání, Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009, 803 s., ISBN 978-80-7325-223-6.

HELÍSEK, Mojmír. *Vstup ČR do eurozóny, ERM II a kurzové konvergenční kritérium*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007, 174 s., ISBN 978-80-7408-000-5.

LACINA, Lubor. *Měnová integrace – náklady a přínosy členství v měnové unii*. Praha: C. H. Beck, 2007, 538 s., ISBN 978-80-7179-560-5.

MAREK, Dan., BAUN, Michael. *Česká republika a Evropská unie*. Brno: Barrister&Principal, 2010, 227 s., ISBN 978-80-87029-89-3.

PLCHOVÁ, Božena., ABRAHÁM, Josef., HELÍSEK, Mojmír. *Česká republika EU*. Praha: KRIGL, 2010, 206 s., ISBN 978-80-86912-39-4.

Elektronické zdroje

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR. [online] Praha, 2003, [cit. 6.3.2012] Dostupné z: <http://www.cvvm.cas.cz/>

Česká národní banka. [online] Praha, 2003, [cit. 3.3.2012] Dostupné z: <http://www.cnb.cz/>

Český statistický úřad. [online] Praha, 2012, [cit. 2.3.2012] Dostupné z: <http://www.czso.cz/>

DĚDEK, Oldřich. Závazek k přijetí společné měny nelze relativizovat. *Euractiv*. [online] [cit. 6.4.2012] Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/cr-v-evropske-unii/interview/oldrich-dedek-zavazek-k-prijeti-spolecne-meny-nelze-relativizovat-009603>

Europa. [online] Brusel, 2011, [cit. 23.11.2011] Dostupné z: <http://europa.eu/>

Euroskop. [online] Praha, 2011, [cit. 23.11.2011] Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/>

Eurozprávy. [online] Praha, 2012, [cit. 2.3.2012] Dostupné z: <http://ekonomika.eurozpravy.cz/>

Evropská centrální banka. [online] 2008, [cit. 5.4.2012] Dostupné z: <http://www.ecb.int/euro/intro/html/map.cs.html>

i15. [online] Praha, 2011, [cit. 5.4.2012] Dostupné z: <http://www.i15.cz/evropska-unie/>

Klaus.cz. [online] Praha, 2010, [cit. 5.4.2012] Dostupné z: <http://www.klaus.cz/clanky/2915>

Klaus.cz. [online] Praha, 2010, [cit. 5.4.2012] Dostupné z: <http://www.klaus.cz/clanky/3028>

Ministerstvo financí ČR. [online] Praha, 2012, [cit. 2.3.2012] Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/>

STEM.cz. [online] Praha, 2012, [cit. 22.4.2012] Dostupné z: <http://stem.cz/>

Národní plán zavedení eura. [online] Praha: Ministerstvo financí, 2012, [cit. 2.2.2012] Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Narodni_plan_EURO_06-08-07.pdf

Zavedení eura v ČR. [online] Praha, 2011, [cit. 31.1.2011] Dostupné z: <http://zavedenieura.cz/>

Zavedení eura v ČR. [online] Praha, 2012, [cit. 2.2.2012] Dostupné z: http://zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Vyhodnoceni_Maastricht_2011_pdf.pdf

Informační materiály

Jedna měna pro jednu Evropu: Cesta k euru. Evropská komise, Belgie, 2010, ISBN 92-79-04472-9

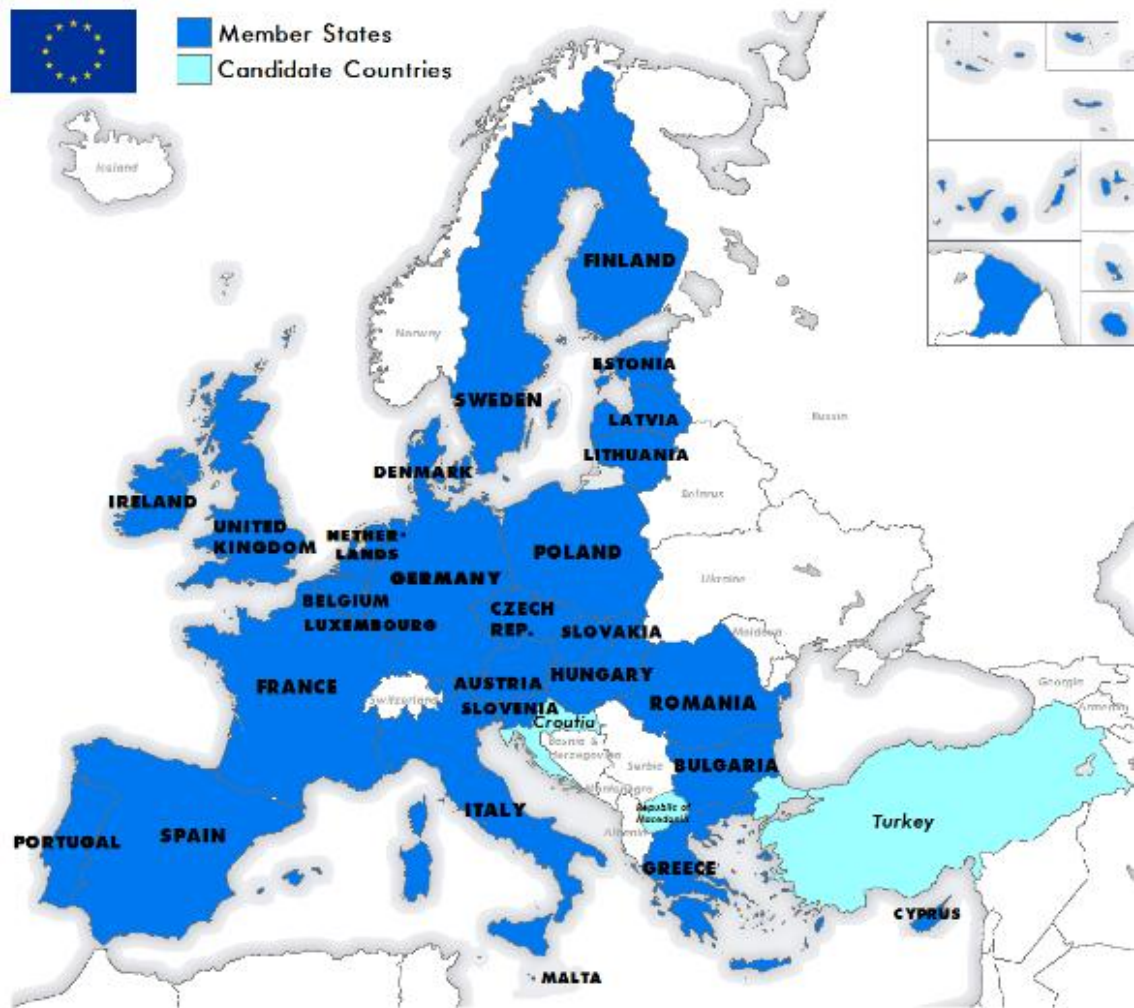
Společná evropská měna, ekonomický růst a sociální soudržnost. Praha: Vzdělávací středisko na podporu demokracie, 2010, ISBN 978-80-904281-5-7

11 Seznam příloh

Příloha A: Členské státy Evropské unie

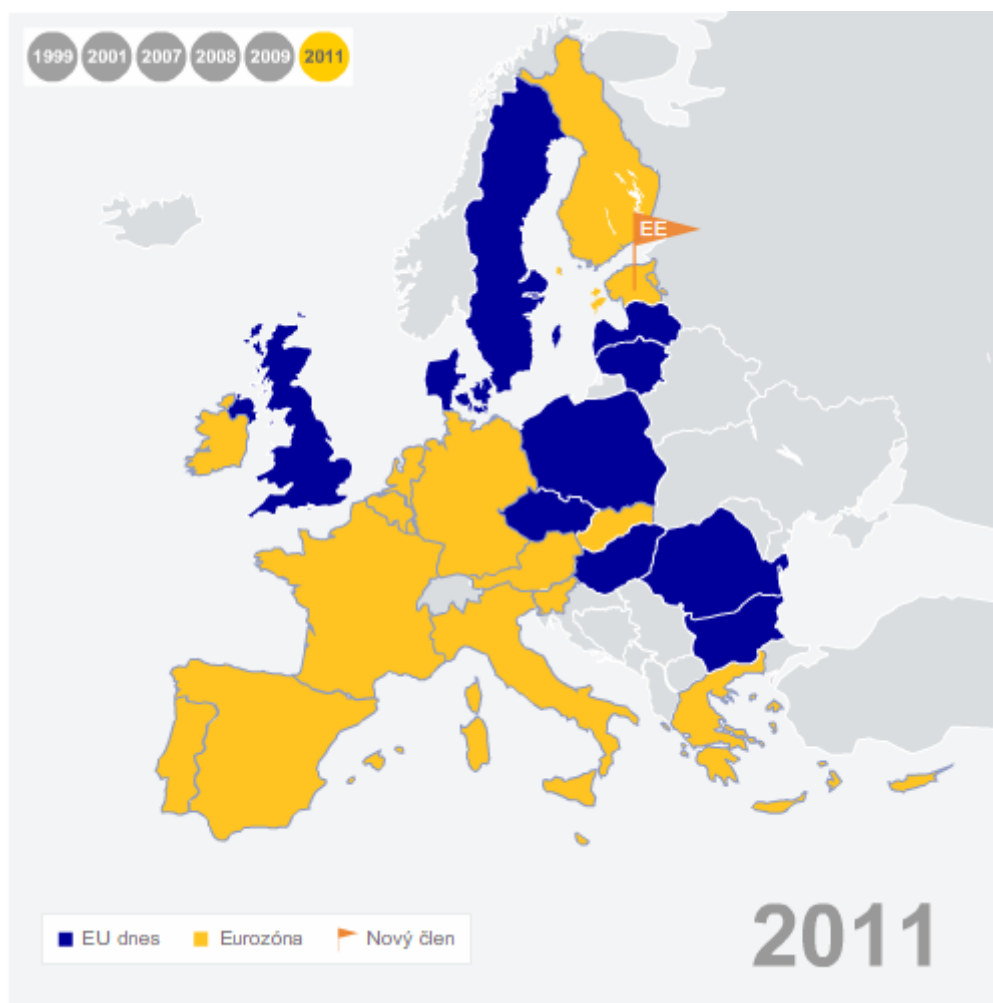
Příloha B: Členské státy eurozóny

Příloha A: Členské státy Evropské unie

Zdroj: i15, 2012

Příloha B: Členské státy eurozóny

Zdroj: Evropská centrální banka, 2012

Abstrakt

ČERVENKOVÁ, M. *EURO – naše příští měna*. Bakalářská práce. Plzeň: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 51 s., 2012

Klíčová slova: Evropská unie, eurozóna, euro, konvergenční kritéria, euro v ČR

Tato bakalářská práce poskytuje základní informace o eurozóně a procesu zavedení eura v České republice. Zabývá se historickými aspekty budování Evropské unie a Evropské hospodářské a měnové unie. Práce dále popisuje Maastrichtská konvergenční kritéria, která jsou nutná pro vstup do eurozóny. Ukazuje jejich konkrétní plnění Českou republikou a ostatními členskými či kandidátskými zeměmi. Práce informuje o harmonogramu zavedení eura v ČR, který je nazýván velkým třeskem. Práce také predikuje potenciální přínosy a náklady zavedení jednotné měny v České republice a hodnotí stav připravenosti ČR na přijetí této měny. Práce mimo jiné prezentuje názory veřejnosti a politických a ekonomických představitelů naší země.

Abstract

ČERVENKOVÁ, M. *EURO – our next currency*. Bachelor thesis. Pilsen: Faculty of Economics, University of West Bohemia in Pilsen, 51 p., 2012

Key words: European Union, Eurozone, euro, Convergence criteria, euro in the Czech Republic

This bachelor thesis provides basic information about the Eurozone and about the introduction of the euro in the Czech Republic. Historical aspects of building of the European Union and European Monetary Union are also discussed. This thesis describes the Maastricht convergence criteria that candidate countries must fulfil in order to be able to access the EMU. The thesis shows how the Czech Republic and other member countries and candidate states fulfil these criteria. Information about the timeline of the introduction of the euro in the Czech Republic, i.e. Big Bang, is introduced too. This thesis predicts the potential contribution and disadvantages of this process in the Czech Republic and it at the same time evaluates the state of preparedness of the Czech Republic. This thesis presents opinions of the public and of political and economic representatives of our country.